DRAUGAS
ANTROJI DALIS
Šeštadienis, vas. 21, 1953

MOKSLAS ★ MENAS LITERATŪRA

MIDWEST INTER-[illegible] CENTER CHICAGO

DRAUGAS
PART TWO
Saturday, February 21, 1953

Jau 15 metų nebeturime Jakšto

MYKOLAS VAITKUS, Peace Dale, R. I.

Laiko upė greitai teka ir negailestingai užneša smėliu kad ir brangiausią akmenį, lig tik jis nusileido į dugną. Taip ir Adomą Jakštą - prelatą Aleksandrą Dambrauską ar dažnai beprisimename, nors tik 15 metų po jo mirties tėra praėję...

O juk būta laikų, kada tas vyras, mažas kūnu, bet didis dvasia, beveik atsiskyrėliškai gyvendamas ramiajame Kauno senamiesty, kukliuosę Š. Kazimiero draugijos rūmuose, buvo vienas įžymiausiųjų Lietuvos dvasinių vadų, kurio balso atsidėję klausėsi netgi ideologiniai priešai, o katalikai - su didele pagarba (aš jį vadindavau Lietuvos popiežium, net jam esu sakęs - ir jis neužpyko, gerutis).

Buvo tai prieš pirmąjį Pasaulinį karą, kada Lietuvoj švytėte švytėjo Dambrausko-Jakšto puikiai redaguojama "Draugija," per kurią, tartum iš kokios augštos katedros, autoritetingas jo žodis stipriai veikė tuometinę mūsų visuomenę. Po karo, iškilus į paviršių jaunoms talentingoms jėgoms, pasenęs Jakštas kukliai pasitraukė kiek į šalį, kadangi niekuomet nebuvo geidęs žūtbūt būti vadovu, ir užsidarė tyliam savo bute priešais Baltąją Gulbę, atsidėjęs savo studijoms bei raštams. Betgi senasis liūtas neiškentęs kartais vis dar atsiliepdavo įvairiuose laikraščiuose sau opiais politinio, visuomeninio, religinio, kultūrinio gyvenimo klausimais-ir visuomenė visuomet jo žodžiu domėjosi, kadangi jo rašiniai būdavo brandūs, originalūs, talentingi. O kai jis pasirodydavo kartais viešumoj — kuriame nors literatūros vakare ar kuriose sukaktuvėse, ar šiaipjau viešose iškilmėse, būdavo pagarbiai sutinkamas, atžymimas, mielai išklausomas, karštais katučiais palydimas, kaip brangus ir gerbiamas Tautos Patriarkas. Pagaliau, kai mirė, Tauta jį gražiai pagerbė.

Non omnis moriar

Taip, Tauta gerbė ir branginо jį gyvą, tebegerbia ir tebebrangina ir mirusį už didžius jo nuopelnus, ir neužmirš jo istorija; ir jis teisėtai gali apie save tarti: Non omnis moriar (ne visas miriau), kadangi jo dvasia vis dar veiks dvasiniuose jo palikuonyse.

O stiprios ir gražios įtakos jis yra savo gyvenime nemaža padaręs kaip mokytojas, rašytojas, visuomenininkas, pagaliau-kaip švytinčiai taurus asmuo.

Turėjau laimę tą asmenį iš arti pažinti ir su juo daug metų drauge darbuotis. Bet, kaip su rašytojais dažniausiai esti, pirmiau susipažįstame su jų raštais, nei su jais pačiais. Taip atsitiko ir man su Jakštu.

Dainų skrynelė

Bene 1903 m. rudenį pirmą kartą man pateko į rankas jo "Dainų Skrynelė". Keleriais metais anksčiau jau buvau pasižinęs su Maironio lyrika bei Vienožinskio dainomis. Man atrodė Jakšto kūrinėlius esant neblogai padirbtus, betgi Vienožinskio jausmingesnius bei dainingesnius, o Maironio literatūriškesnius. Tačiau juste jutau, kad Jakšto "dainos", šalia Vienožinskio, tuometinei liaudžiai labiau artimos už Maironio.

Tuo pat laiku iš klierikų bei kunigų gavau nugirsti apie Dambrauską-Jakštą labai gerų nuomonių kaip apie mokslo vyrą ir šiaipjau rašytoją prozininką, tad įsigeidžiau jį gyvą pamatyti. Turėjau ir pagrįstų vilčių: 1906 m. važiavau su Vladu Jurgučiu toliau mokytis į Peterburgo Dvas. Akademiją, o ten profesoriavo Dambrauskas-Jakštas.

Bet, nuvykę į Peterburgą, jau jo neberadome: jis palikęs Dv. Akademiją ir išvykęs į Kauną darbuotis kuriamoje Šv. Kazimiero Draugijoje. Betgi dar radome Akademijoje, taip sakant, švležią jo kvapą: vyresnieji draugai sakė prof. Aleksandrą Dambrauską buvus rimtą profesorių, nors ir visai neiškalbingą, gerai pažinojus dėstomąjį dalyką — Š. Rašto Naująjį Įstatymą, — atsidėjusiai sekus naujausiąją dalyko literatūrą ir teikus klausytojams daug naudos.

Užsimezgė korespondencija

Tų pat metų rudenį išdrįsau pasiųsti kauniškei "Vienybei" vieną savo eilėraštėlį "Ten, kur Minija". To savaitinuko redaktorium tuokart dar tebebuvo Jakštas (netrukus tą laikraštį redaguoti jis užleido kun. An-

Adomas Jakštas

tanui Aleknai, nes pats gavo atsidėti "Draugijos" žurnalui). Ir nuostabu: tą silpną kūrinėlį Jakštas išspausdino. Aš pradėjau jam siuntinėti daugiau-jis spausdinti "Draugijoje". Užsimezgė korespondencija. Jakštas, nors turėjo daug darbo, rimtai atsakinėjo į jaunuolio laiškus, gausiai davinėjo patarimų, drąsino, kritikavo. Dabar žinau jo pastabas buvus sveikas; tik aš, deja, nesugebėjau jomis pasinaudoti. Kaip lyrikos pavyzdį, jis man atsiuntė vieną kartą aa. Pietario sūnaus rusiškai parašytus eilėraščius, kuriuos paskiau turėjau Jakštui grąžinti. Man anuomet atrodė tuos kūrinėlius esant gana gražius. Jakštas žadėjo juos kaip nors įpiršti kuriam rusų laikraščiui. Po daugelio metų klausiau jį, kuo pasibaigė jaunojo Pietario poetinė karjera; bet mūsų patriarkas mano smalsumo neturėjo kuo patenkinti.

Pirmas susitikimas

1908 metų vasaros pradžioj būrelis tos pačios Dvasinės Akademijos auklėtinių, pasiryžę pradėti kurti plačią katalikų moksleivių organizaciją, suvažiavo į Kauną sudaryti provizorinių įstatų. Buvo tai Vladas Jurgutis, Pranas Kūraitis, Jurgis Galdikas (ne Akademijos auklėtinis) ir Mykolas Vaitkus. Susirinko buv. "Peterburgo" viešbuty, nepriklausomais laikais- - centraliniam miesto ligoninės vaistų sandėly, priešais Miesto ligoninę, Rotušės Aikštėj, ir po keleto valandų diskusijų sudarė įstatų projektą, kurį posėdžio sekretorius M. Vaitkus gavo nunešti parodyti Jakštui, augščiausiajam mūsų anuometiniam autoritetui. Ką gi! ašai, tas tatai sekretorius, turėjau prisiimti tą baugią pareigą, kadangi juk jau buvau turėjęs su mūsų "popiežium" glaudesnių santykių, nors kol kas vien popierinių. Su virpuliais širdy nuėjau. Radau jį daržely popiet bevaikštantį ir kažką beskaitantį ar beužsirašinėjantį. Neaugštas apystoris vyras apie 50 metų, gana derliu veidu (visai netokiu, kaip vėliau asketišku). Rimtai žvilgterėjo į mane, bet, kai pasisakiau, kas esąs, maloniai nusišypsojo. Išdėsčiau reikalą. Jis atsidėjęs, nepertraukinėdamas, išklausė ir be pastabų pritarė, nors ir ne labai ryžtai (matyti, labai netikėtai užkluptas tokiu nepaprastu reikalu).

Nuo tos tatai 1908 metų vasaros mudviejų santykiai ėmė darytis vis glaudesni, nors ir negalėjova dar susitikti dažniau. Betgi galėjau kas kartą geriau įsitikinti, jog Jakštas yra labai mandagus, netgi mielas žmogus, visuomet pasitaisęs padėti, patarti, pamokyti, dargi reikiant be ceremonijų pakritikuoti kietokai, betgi išmintingai (svetimus įdrėksdavo savo aštria ir nuodinga plunksna kartais visai skaudžiai).

Su Jakštu iki mirties

Po pirmojo Pasaulinio karo 1918 metais bene nuo lapkričio Jakštas parūpino man vietą savo vedamojoj Šv. Kazimiero Draugijoj, kur išsidarbavau su juo iki pat jo mirties 1938 metais. Viršininkas jis buvo korektiškas, mandagus, nepriekabus, nesikišdavo be tikro reikalo į tavo darbą, leisdavo iniciatyvai reikštis. Draugijos valdybos posėdžiuose nebūdavo agnus bei griežtas pirmininkas, nedaug pats tekalbėdavo, mielai klausydavos kitų, nesilaikydavo atkakliai savo nuomonės, jausdamasis nesąs praktinio gyvenimo žinovas, kartkartėmis gebėdavo tarti mėgiamąjį savo posakį: perito in arte credendum est-turinčiu patirtį savo amate reikia tikėti. Ir nuostabus dalykas: tas neva kietas-karštas asmuo gana lengvai pasiduodavo kito įtakai, nes, turbūt, ir pats jautės nesąs skirtas būti gyvenime praktiniu, o vien ideologiniu vadu.

Jakštas namuose

Gal nujausdamas tai, o gal ir neturėdamas atitinkamo palinkimo, Jakštas ryškiau nedalyvaudavo socialiniame ar politiniame organizuotame veikime (kiek esu jo gyvenimą iš arčiau stebėjęs tarp 1906 ir 1938 metų), išskyrus Š. Kazimiero Draugiją, ir buvo atsidėjęs daugiausias grynai kultūriniam - literatūriniam, publicistiniam, mokslіniam, religiniam darbui. Gana vienuoliškai užsidaręs erdviame savo bute, tarp daugybės knygų, apsikrovęs laikraščiais bei žurnalais, per kiauras dienas ir vakarus jis skaitydavo ir rašydavo nedideliuose lakšteliuose smulkučiuke savo rašysena, atsisėdęs į žemą judrią patogią kėdę prie augštoko jam rašomojo, užsikoręs didelius akinius ant sakalo nosies, trumparegiškai antsikvempęs ant knygos ar rašto, palikdamas butą vien tik nueiti kasdien į bažnyčią dievobaimingai atlaikyti š. mišių bei šiaip pasimelsti, atlikti tarnybos pareigų metropolijos kūrijoje ir pasivaikščioti popiet kurioj ramioj vietelėj, kur paprastai vienkart atkalbėdavo breviorių ar ką skaitydavo, jei kas neprieidavo pašnekinti (o tai, išvažiavus arkiv. Kareivičiui iš Kauno 1926 m., ne kasdien teatsitikdavo, nes kiti iš pagarbos jo privengdavo... Taip, nėra labai jauku būti labai gerbiamam).

Atostogų nepripažindavo

Eiti svečiuotis Jakštas negebėdavo; pas save svečių tesusilaukdavo retokai: dažniausiai matydavau pas jį senus peterburgiškius bičiulius prof. E. Volterį su žmona (o tas "dažnumas", normaliai paėmus, būtų besąs gana retas); rečiau apsilankydavo prof. Krėvė-Mickevičius su žmona, dar rečiau-prof. Vincas Čepinskis, kartais — kurs kunigas; tai, maždaug, ir viskas. I teatrą, operą ar koncertus Jakštas lankydavos retai, meno parodas uoliai lankydavo ir kaip mėgėjas, ir kaip dorovės cenzorius, dėl ko kartais su menininkais turėdavo gana aštrių konfliktų; mielai užeidavo į tėvų jėzuitų kiną. Atostogų beveik nepripažindavo: nuo 1918 lig 1938 metų atsimenu jį ėmus atostogas bene porą kartų; Palangos nemėgdavo - esanti pertriukšminga; yra vasarojęs Giruliuose (Foersterei): ten vienatvėje galėjo iki soties skaityti ir rašyti.

Tad regime jį susitaupius apsčiai laiko studijoms ir raštui. Šiek-tiek jį atitraukdavo nuo kabinetinio murksojimo arkivyskupas Karevičius, išsivesdamas į ilgokus žygius ore; bet tai buvo vien kitos rūšies studijos, būtent, diskusijos: du galvoti vyrai, be galo apsiskaitę, turį atmintį, kaip gero buožės aruodą, tyri intelektualai, gyvai besidomį augštais klausimais (dažnai netgi praktiškais!), abu karšti, arkivyskupas labai kalbus, o ir Jakštas draugiškam pašnekesy žodžių gausiai sugraibstąs - tad pasivaikščiojimas su tomis diskusijomis virsdavo kartais iš idilijos komiškai dramatišku intermezzo, suteikiančiu praeiviams linksmą pramogėlę: stambus, rimtas, asketiniu veidu hierarchas kažką įtinkinamai kalba greitai-greitai, kad antrasis kartais neįsiterpтų; o šis, mažiukas, prieš jį atsistojęs, galvą užsivertęs, visas iškaitęs, gyvai mostaguodamas, šaukte šaukdamas, bando pareikšti savo nuomonę-atrodo, lyg čia būtų ginčijamasi, žūt ar būt!...

Bet tokios idiliškos audros veikiai iššnirpšdavo, ir Darbo Vyras Jakštas grįždavo prie savo nuzulintojo staliuko, sėsdavo į krypuojančią kėdę ir vėl, rūsčiai suraukęs augštą formingą kaktą, imdavo knaisiotis po begales knygas ir smulkiai — smulkiai prirašinėti nedidelius lapelius (kartais ir iš ištiso lakšto išpjautus ilgesnius kaspinus).

Ir ko jis neprirašydavo!

Ir štai žiūrėkite, ko jis neprirašydavo (ir vis aiškiai, sklandžiai, sąmojingai, kandžiai): užpildydavo didelę dalį savo "Draugijos" žurnalo, "Vienybės," pradžioj ir "Ateities", "Garnio", o ir į svetimus (net esperantiškus) dienraščius bei

(Nukelta į 3 psl.)

VENANCIJUS ALIŠAS

Korkovado Kristus

Tavęs kiek laiko laukė ji — viršūnė Korkovado —
Sau galvą pasikaišiusi skurdžiais žiedais?
O amžiai ėjo žingsniais lygiais ir lėtais
Lyg vargdieniai, kurie jau viltį žemėje prarado.

Nė karingasis Guarani užkopti nesiryžo
Tavosios keteros anapus debesų...
Laivai ir balti žmonės — ir Paraguacu
Atsikląupė ant akmenų prieš Anchietos kryžių.

Tu vis tolyn tolyn — link Andų — amžinas Keleivi.
Kol spindulius švaistys atogražų diena,
Į begalines tolumas nuneši žodį gaivų

Pirma neg vandenų nutils oši daina,
Neg prasikals pro Pietų Kryžių vakaras pamėlęs,
Neg Tavo kojų prisiglaus pailsęs debesėlis.

Tupi

Jis, Guanabara įlanką išmynęs,
Miega — gadynių peleninis vėjas.
Stovi Tupi giminės paskutinis
Ant pjedestalo ten suakmenėjęs.

Plunksnomis dailią galvą išdabinęs,
Lanką apgniaužęs ir bambuko strėlę,
Lyg Amazono pusdievis laukinis...

....

Tik staiga ranką išdidžiai pakėlė,

Įtempė stygą pirštai žalvariniai,
Veidu pasviro statula į priekį,
Suzvimbė ore . . . Paukštei sidabrinei —
Dukteriai saulės — širdį ji pasiekė!

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Vysk. V. Padolskis** ir **prel. L. Tulaba** techniškai paruošia spausdinimą Šv. Rašto vertimo, kurį naujai padarė arkiv. J. Skvireckas. Vysk. Padolskis rengia įvadus į Šv. Rašto populiarios laidos knygas, o prel. L. Tulaba paruošia komentarus prie populiarios laidos tek sto. Dalis rankraščio jau atiduota spaustuvei. Darbas yra milžiniškas, norima viską rūpestingai atlikti, nes nenumatoma, kad taip greit kita laida išeitų. Visas spausdinimas užtruks daugiau negu metus. Išeis dvi laidos: populiari ir kita — mokslinė, su plačiais komentarais. Populiarios laidos Šv. Raštas bus 1400 puslapių, spausdinamas ploname popieriuje, vidutinio formato. Kitos laidos, vien Seno Testamento, bus du tomai, abudu po kokius 600 puslapių. Abiems laidoms bus panaudojamas tas pats pagrindinis tekstas, tik mokslinėje laidoje bus platesni komentarai. Populiarią laidą finansuoja prel. dr. L. Mendelis (savo sidabrinio kunigystės jubilėjaus ir 80 metų amžiaus arkiv. J. Skvirecko sukakties proga), platesnę laidą finansuoja kan. dr. J. Končius.

● **Lietuviai tautų parodoj.** Ryšium su paskelbta tautų brolybės savaite South Bendo Me no Draugija surengė įvairių tautų rankdarbių, paveikslų ir t.t. parodą. Dalyvauja visos tautybės, kurių ateiviai sudaro šio miesto visuomenę: anglai, belgai, vengrai, čekai, lietuviai, ukrainiečiai, lenkai, meksikiečiai, japonai ir kiniečiai... Gal turtingiausias rytiečių skyrius su egzotiškais piešiniais, apavu, drabužiais, įmantriais raižiniais. Dvi belgės demonstruoja garsių nėrinių gamybą. Lenkų laikrodininkas rodo mechaniškai čiulbančius paukštelius ir laikrodžius su kurantais. Ukrainiečiai pakabino medyje išdrožtą savo tautinį simbolį— Neptūno trišakį — su šūkiais: Tauta retėžiuose, kraštas griuvėsiuose, net melstis priešas neleidžia!

Lietuvių skyrių reprezentuoja puikūs J. Muloko stogeliniai kryžiai bei koplytėlės, medinės lėkštės su Vytimi ir Lietuvos kaimo vaizdu, J. Gudelio meniški odos išdirbiniai, velykiniai kiaušiniai, gintaro karoliai, juostos... Dėmesio centre buvo A. Bulotienė, kuri demonstravo lietuviškos juostos audimą: ji buvo apsirengusi labai stilingais A. Tamošaitienės austais tautiniais drabužiais ir gražiai atstovavo mažytei lietuvių kolonijai.

● **Prof. M. Biržiškos** veikalo "Lietuvių tautos kelias" antras tomas jau išspausdintas. Šiame tome rašoma apie spaudos draudimą, Aušrą, Šliupą, Kudirką, Jablonskį, Mašiotą, Krikščiukaitį, Šikšnį, Matulaičius, Višinskį, L. Didžiulienę, G. Petkevičiūtę, L. Pelėdą, Žemaitę, Šatrijos Raganą, Vaičaitį, Domaševičių, Janulaitį, Vydūną, Jakštą, Maironį, Margalį, Dėdę Atanazą, Vaižgantą, Žilių, Miluką. Toliau — aprašoma laisvoji spauda: Lietuvių Laikraštis, Vilniaus Žinios, P. Vileišis, revoliucinis sąjūdis, Vilniaus Seimas, Duma, Lietuvos dvarininkai, A. Bulota, pirmeiviai ir atžagareiviai, viltininkai ir Smetona ir lietuvybė, aušrininkai, Šilingas, ateitininkai, Dovydaitis, Yčas, Liet. Mokslo Draugija, J. Basanavičius, Lietuvių Dailės Draugija, Čiurlionis, literatai, Krėvė, Šeinius, pirmas Pasaulinis karas. Šios knygos autoriaus — prof. M. Biržiškos sveikata paskutiniu laiku kiek sušlubavo; pasikartoja sunkūs skausmai. Vasario 16 d. proga Profesorius turėjo eilei leidinių ir įstaigų rašyti savo atsiminimus, savo žodį.

● **Aleksandra Kašubienė,** mūsų keramikė vėl išsikovojo naujus džiuginančius įvertinimus, vykstančioje keramikos parodoje New Yorke. Paroda atidaryta Gamtos Muzėjaus parodoms skirtose patalpose ir ją organizavo New Yorko Keramikos D-ja. Ši paroda yra 59-toji D-jos metinė paroda ir vadinasi "Keramika namuose". Kadangi parodoje gali dalyvauti tik Keramikos D-jos nariai, tai mūsų keramikė buvo pakviesta įstoti į d-ją ir kartu dalyvauti šiemetinėje parodoje. Parodoje dalyvauja 80 įvairių šakų keramikų. A. Kašubienė joje dalyvauja su 4 savo darbais, iš kurių vienas atidarymo dieną jau buvo parduotas. Televizijos B-vė norėdama plačiau supažindinti visuomenę su šia paroda kreipėsi į jos rengėjus ir pasirinko iš parodos kelis darbus, kurie š. m. vasario mėn. 13 d. 13 val. buvo demonstruojami per New Yorko televizijos stotį. Tarp šių televizijos atrinktų darbų pateko ir A. Kašubienės kūrinys "Vaisiai". Čia suminėti faktai parodo, kad A. Kašubienė yra originali ir kūrybinga lietuvė keramikė ir kaip tokia buvo pastebėti ir svetimųjų. Tai ne pirmas mūsų keramikės laimėjimas Amerikoje ir tikime kad jis nebus paskutinis.

● **V. K. Jonynas** dalyvauja New Yorke rinktinėje visos Amerikos grafikų parodoje, kuri yra atidaryta Kennedy Galleries New Yorke, visą vasario mėnesį. Parodą organizavo Amerikos dailininkų Grafikų D-ja, į kurią darbai buvo atrenkami jury k-jai juos priėmus. Parodoje dalyvauja 240 Amerikos grafikų, kiekvienas su vienu kūriniu. Mūsų dailininkas save reprezentuoja su medžio raižiniu "Nuėmimas nuo Kryžiaus". Dail. Jonynas paskutiniu laiku buvo susirgęs, bet dabar jo sveikata pagerėjo.

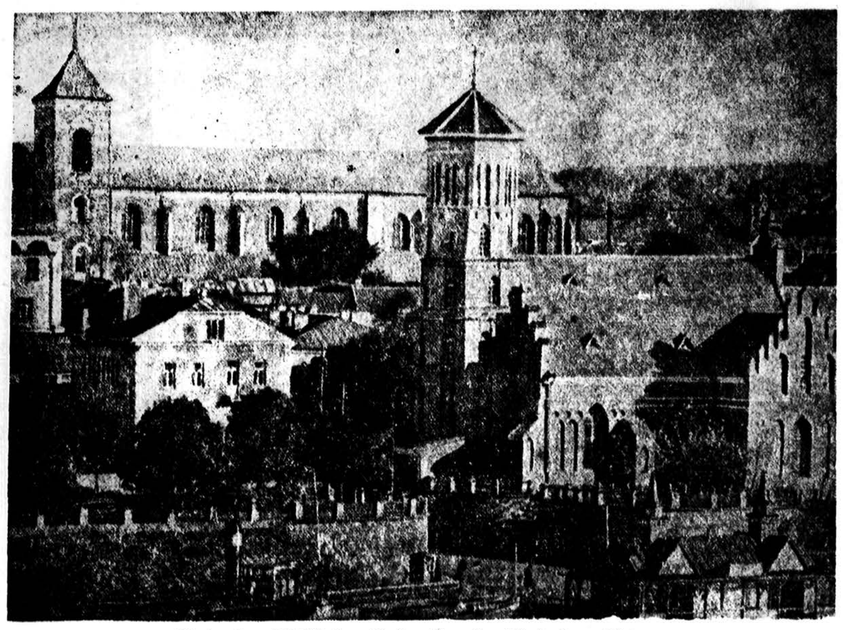

Vytauto Didžiojo Bažnyčia ir Katedra Kaune

MŪSŲ KALBA

TVARKO

DR. P. SKARDŽIUS IR S. BARZDUKAS

Kalbos dalykų apžvalga

L. Dambriūnas būtinai panoro bendrinėje kalboje įpilietinti būdvardinius prieveiksmius su **-iniai,** ir tam reikalui net sugalvojo dirbtinę taisyklę, kad šios rūšies dariniai reiškią "kieno atžvilgiu"; pvz. **kraštas greitai ekonominiai atsigavo** jo supratimu reiškia: kraštas greitai atsigavo ekonomijos atžvilgiu, ne **ekonomiškai.** Šitą teoriją jis susidarė visai neseniai, tik pastaraisiais metais, bet taip ja yra įsitikinęs, kad 1952 m. Aidų Nr. 4 pakartotinai griežtai teigia, jog visi argumentai, kuriais anksčiau buvo mėginama įrodyti šios teorijos dirbtinumą, esą visiškai nepagrįsti. Todėl 1952 m. gruodžio 20 d. Drauge ("Abejotina teorija ir **-iniai)** buvo nurodyta, kad ši teorija visdėlto yra dirbtinai sugalvota, grindžiama daugiausia tik spaudos kalbos pavyzdžiais, bet nepateisinama platesnės, bendrinės vartosenos. Į tai atsako š. m. Draugo Nr. 26 ištisu straipsniu "Kalbos keliai ir šunkeliai", kur daug randame apsčiai kalbotyrinės publicistikos, rašoma apie A. Salį, dvasiškį, šunkelius, prarūgusius barsčius, bet nei žodžiu neminėjama pateisinti augščiau minėtosios teorijos, todėl taip ir lieka neaišku, ar L. Dambriūnas, kaip anksčiau buvo nurodyta, ir toliau gins bei teisins tokius dabartinės spaudos kalbos pavyzdžius, kaip **protiniai** (= proto atžvilgiu?) silpnas vaikas, **fiziniai** (= fizikos atžvilgiu?) pavargęs žmogus, namas buvo **pagrindiniai** (= pagrindų atžvilgiu?) atremontuotas, jis **išoriniai, išvaizdiniai** (= išorės, išvaizdos atžvilgiu?) neblogai atrodo, veikalas buvo gerai **meniniai** (= meno atžvilgiu?) surežisuotas, daugelis **politiniai, tautiniai** (= politikos, tautos atžvilgiu?) tebėra nesusipratę ir t.t. Šita teorija Pr. Skardžiaus nuomone yra dirbtinai sugalvota, bendrinės vartosenos nepateisinama ir todėl negali būti jąja paremtas minėtųjų būdvardinių prieveiksmių kaip gramatinės kategorijos įpilietinimas bendrinėje kalboje.

Dar viena kita smulkmena. L. Dambriūnas rako, kad Pr. Skardžiui kažkodėl pvz. nepatinkąs prieveiksmis **ūkiniai** ir teleidžiąs vartoti **ūkiškai,** tuo stingdindamas kalbą ir trukdydamas jos natūralią raidą bei pažangą. Tai yra nesusipratimas: Pr. Skardžius nori ne stingdinti, bet, kaip tik priešingai, palaikyti ir skatinti natūralią lietuvių bendrinės kalbos raidą bei pažangą ir ją apsaugoti nuo dirbtinių teorijų, kuriomis norima tą natūralią kalbos raidą iškreipti, sumaitoti. Todėl pirmoj vietoj bendrinei kalbai teiktini aiškesni, paprastesni ir žmoniškesni pasakymai: **silpno proto, silpnaprotis** vaikas, **iš pagrindų** atremontuotas namas, jis **iš išorės, iš išvaizdos** neblogai atrodo, veikalas buvo gerai **meniškai** surežisuotas, daugelis dabar jau yra ir **politiškai, tautiškai susipratę,** kraštas **ūkiškai, ekonomiškai** sustiprėjo ir t.t.

Norėdamas daugiau pasiteisinti, L. Dambriūnas griebiasi ir kitokių priemonių. Jis tarp ko kito rašo, kad P. S. neseniai barės dr. Joniką, kam jis vartojąs įvardžiuotinį būdvardį su šauksmininku **mielasis Jonai,** nors neseniai ir pats (t. y. P. S.) taip rašęs. Čia vėl yra kortos sumaišytos: prieš P. Joniką iš esmės yra pasisakęs ne P. S., bet St. Barzdukas, kurio nuomonė beveik sutinka su L. Dambriūno nuomone, neseniai pareikšta Aiduose, recenzuojant to paties P. Joniko knygelę "Gimtosios kalbos baruose"; P. S. tėra tik trumpai pastebėjęs, kad iš senovinės lietuvių raštų kalbos ir iš slavų kalbų nedaug ką tegalima spręsti apie įvardžiuotinių būdvardžių vartoseną dabartinėje lietuvių bendrinėje kalboje, ir kad St. Barzduko ne prasimanytieji, bet iš mūsų literatūrinių, daugiausia tautosakinių šaltinių surinktieji pavyzdžiai pirmiau turi būti interpretuojami, aiškinami, ne en bloc atmetami.

Dar įmantresnis L. Dambriūno įrodymas yra jo tvirtinimas, kad L. Dambrauskas beveik jau prieš dešimtį metų, recenzuodamas Pr. Skardžiaus "Lietuvių kalbos žodžių darybą" Kūrybos žurnale, esąs pasisakęs prieš "kalbamų prieveiksmių draudimą". Čia ir vėl yra neaišku: kas šiuos prieveiksmius yra draudęs? Pr. Skardžius šiame savo moksliniame darbe nei žodžiu nekalba apie jokį draudimą, tik trumpai paaiškina jų vartoseną ir raidą gyvojoje žmonių kalboje (žr. 158 psl.). Tai koks reikalas yra ryšium su tuo kalbėti apie draudimą? O tuo tarpu yra žinomas faktas, kad ne tik J. Jablonskis, kurio paveikslas nežinia kodėl įdėtas prie L. Dambriūno poleminio straipsnio, taip pat K. Būga ir visi Gimtosios Kalbos bendradarbiai, jų tarpe ir A. Salys su L. Dambrausku, ligi pat antrojo karo, kol dar tebebuvome Lietuvoje, sutartinai reiškė vieną nuomonę, kad tos rūšies prieveiksmiai nevartotini bendrinėje kalboje. Ir kol konkrečiais bendrinės vartosenos, ne tik spaudos ir kaikurių rašytojų bei (daugiausia) rašeivų raštų kalbos pavyzdžiais nebus aiškiai įrodyta, kad prieveiksmiai su **-iniai** tikrai yra geri ir tinkami dariniai, tol bus ir toliau vengiama pripažinti jų kaip gramatinės kategorijos vartoseną bendrinėje kalboje.

Pagaliau L. Dambriūnas sakosi neužmiršiąs, kam buvusi atskleista jo praeitis. Bet kas kaltas, kad tas pat asmuo, neseniai viena teigęs, dabar, pakeitęs **-auskas** į **-iūnas,** jau ką kita sako?

—P. S.

Studentų išdaigos

PROF. STEPONAS, KOLUPAILA, Notre Dame

Ateis pavasaris, ir vėl būsime sukrėsti Amerikos studentų riaušių aprašymų spaudoje. Kasmet apie kovo mėn. kažkas negero pasidaro su mūsų studentų galvomis. Per žiemą sunkiai apkrauti universiteto darbais, išnervinti kvotimuose, kiti išvargę dirbdami fabrike ir kartu studijuodami, ir dar likusias minutes aukodami organizacijoms ar visuomeniniam gyvenimui, jie staiga lyg išeina iš proto ir pridaro tokių dalykų, kurių gėdytųsi kiekvienas padoresnis žmogus.

Daugiausia išgarsėjo laukiniai užpuolimai mergaičių bendrabučių, kur draskomi drabužiai, daužomi langai, rašalu tepamos sienos, gadinama elektra. Kaip savo pergalės trofėjus "didvyriai" pasigrobia moteriškų kelnaičių, kuriomis puošia savo kambarius. Spauda vadina tokį chuliganizmą "pants rides" — kelnaičių žygiais! Vieno studentų apgulto bendrabučio gyventojos išsipirko iš didesnių nuostolių išmesdamos pro langus kelnaičių kolekciją!

Sunku kovoti su netekusia nuovokos minia: policija, paprastai, nesikiša į universitetų gyvenimą, o vadovybė nesiryžta policijos šauktis, nors pati būna bejėgė suvaldyti minią. Pernai vieno universiteto studentės iššaukė pagelbon ugniagėsius: įsiutę studentai "nuginklavo" ugniagėsius ir paleido vandens srovę į bendrabučio langus, padarydami tūkstantinių nuostolių namams ir studenčių turtui.

Prisimename, kaip "pasveikino" pernai seniausio ir garsiausio Harvardo universiteto studentai dabartinį JAV prezidentą: jie ėjo žąsele per svečio automobilį, pasiimdami atminimui, ką buvo galima atsukti ar atlaužti, net ir licenzijos tabelę...

Kas kaltas dėl tokios gėdos, kurią užtraukia ant savo galvos Amerikos jaunimas? Suprantama, jo auklėtojai. Užteko Indianos universiteto vadovybei paskelbti, kad universitetas bus uždarytas, jei įvyks pavasarinės riaušės, po to ten nieko panašaus neįvyko! Kitur studentų organizacijos pasmerkė chuliganizmą. Yra tokių mokyklų, kur auklėjamas kultūringas jaunimas, kurį administracija pajėgia valdyti žodžiu, ne policijos lazdomis ar ugniagėsių švirkšlėmis!

Prie tokių priklauso ir tas universitetas, kuriame man tenka garbė dirbti jau penktuosius metus. Pas mus tik vieni vyrai, bet jie niekad nemanė pulti gretimo mergaičių koledžo. Prieš keliolika metų mūsų studentai buvo įtraukti į politinio pobūdžio kovą artimo South Bendo gatvėse, bet ir tada juos sutramdė griežta vadovybė.

Bulvės be lupynų

Miller Pre-Pared Potato Co., esanti Blue Island, Ill. išrado specialų chemikalą, į kurį įmerkiamos nuluptos bulvės ir tada jos apsidengia sluogsneliu, kurs nekenksmingas valgyti, neturi skonio, bet apsaugo nuluptą bulvę nuo juodijimo ir gedimo. Tas išradimas labai patogus restoranams, kur sunaudojami dideli kiekiai bulvių ir kur sunku gauti jų skutėjos.

Guminiai keliai

Natural Rubber Bureau viceprezidentas H. Bugbee nustatė, kad keliai, išgrįsti gumos ir asfalto mišiniu, ilgiau patveria ir yra saugesni automobilstams.

Pagerintas cementas

Zenolite Co. Chicagoje išrado cementą, kurs bus patogus rusyse grindims dėti. Šis cementas turi priemaišų, kurios tokias cementines grindis daro patogias kojoms.

Dr. Donald F. Alexander
KOJŲ SPECIALISTAS
1347 So. 50th Ave., Cicero 50. Ill.
Telef. OLympic 2-8200
Priėmimo valandos: Pirmad. ir antrad. nuo 2 iki 5 ir 7 iki 9 v. vak. Ketvirt. nuo 10 v. ryto iki 5 v. vak. Penktad. nuo 10 val. ryto iki 5 v. v. ir nuo 7—9 val. v. Šeštad. nuo 1 v iki 4 v. p. p.

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA
SAFETY OF YOUR SAVINGS
CRANE Savings & LOAN ASS'N
INSURED UP TO $10,000
2555 West 47th Str. CHICAGO 32, ILL. LAF. 3-1083
B.R.PIETKIEWICZ PRES.

TAUPYKITE SAUGIAI IR PELNINGAI!!
Mes kviečiame lietuvius pasidėti savo taupomus pinigus į Chicago Savings and Loan Association, kuri yra proporcionaliai viena iš smarkiausiai augančių taupymo įstaigų visoj Chicagoj. Pas mus kiekvieno taupomi pinigai yra pilnai apdrausti iki $10,000.00 by an Agency of the United States Government.
Chicago Savings suviršo 28 metai kaip saugiai ir pelningai teikia visiems teisingą ir mandagų patarnavimą. Ji ir anksto neprižada, bet visada išmoka aukštą dividendą.
MŪSŲ TURTAS SIEKIA DAUGIAU DEŠIMTIES MILIJONŲ DOLERIŲ ($10,000,000.00)
CHICAGO SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
6234 South Western Ave. Chicago Phone GRovehill 6-7575
JOHN PAKEL, President
LIETUVIŠKA ĮSTAIGA
Valandos: Pirmadieniais nuo 12 iki 8 val. vakaro. Antradieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 4 po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 ki 8 vakaro. Trečiadieniais uždaryta visą dieną. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 po pietų.

DR. EDWARD M. BEZEK
Praneša atidarymą dantų kabineto kartu su Dr. Andrew Furlan ant
424 Tenth St.
WAUKEGAN, ILL.
Valandos pagal susitarimą
Telefonas ONtario 2-7213

Vestuvinės Nuotraukos
Aukštos Rūšies Fotografijos
Mūsų Specialybė
Precin Photo Studio, Inc.
EDVARDAS J. ULIS, Sav
4068 Archer Aveune
Telefonas VIrginia 7-2481

DR. JUZE AGLINSKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Vaikų ir moterų ligos
5159 South Damen Avenue
Medicine and Surgery Building
Val: antr. 9—1 ir 7—9 p. p., pirm., treč., penkt. 10—4 p. p. Šešt. 10—12
Ofiso tel. PR. 6-7800
Namų tel. TR. 4-1765

Tel. ofiso HE. 4-6699, rez PR. 6-7333
DR. ANTANAS ALEKNA
(ALEKNAVIČIUS)
GYDYOJAS IR CHIRURGAS
1957 W. Garfield Blvd.
VAL: 1—4 ir 6—9
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p. p. išskyrus ketvirtad. ir sekmad.

Tel. ofiso ST 3-2320, rez. HE 4-4039
DR. JONAS BAKŠYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
745 West 77 St.
Rez. 6953 Washtenaw Ave.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 2—4 po pietų, 7—9 vak. Treč. ir šeštad. 2—4 v. p.p.

DR. BR. BEINORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6656 So. Halsted Street
Kampas Marquette Rd. ir Halsted St.
Val.: 7—9 kasdieną, šeštad. 3—5,
Tel.: Ofiso WE. 6-2811
Namų WA. 5-2990

Tel. ofiso VI. 7-6583. rez. RE. 7-7866
DR. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL.: 1—3 popiet ir 7—8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Šeštad, tik nuo 1—3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Tel. ofiso HE. 4-5849. rez. HE. 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9
Antr. 1-5, treč. ir šešt. pagal sutartį

Ofisas ir rezidencija — YArds 7-3526
ir YArds 7-7410
DR. G. J. BYLAITIS
Vidaus, vaikų, nervų gydytojas
DR. JONAS VALAITIS
Gydytojas ir chirurgas
4038 So. Archer Ave.
VAL.: pirmad., trečiad., ir penktad. 6:30 iki 8:30 P. M.
Kitomis dienomis susitarus.

Tel. ofiso WA. 8-3060. rez. CO. 4-1187
DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
10748 So. Michigan Ave.
VAL.: (išskyrus šeštad. ir sekmad.)
Nuo 1 iki 4 v. p. p.; 7—9 v. vak.
Ligonius priima tik pagal susitarimą
Rezid.: 10838 So. Wabash Ave.

Tel. ofiso VI. 7-0600. rez. VI. 7-7308
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Spec. moterų ligos ir akušerija)
4053 Archer Ave.
Kampas Archer ir California Ave.
VAL.: 2—4 ir 6—9 v. p. p.
Išskyrus sekmadienius.

Tel. ofiso YA. 7-1166, rez. DA. 6-1126
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 West 35th Street
(kampas Halsted ir 35-ta gatvė)
VAL. 1—4 ir 6:30—8:30 p. p. kasdien išskyrus trečiadienius. Atidaras šeštadieniais 1—4 val.
Rez. 3247 S. EMERALD AVE.

TELEFONAI
Ofiso Buto
Fillmore 3-2007 COlumbus 1-6190
DR. K. JABLONSKIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
154 North Broadway
MELROSE PARK, ILL.
Val. 6:30-9 val. vak., išskyrus sekm.

Ofiso GRovehill 6-4020
Rezidencijos Hilltop 5-1560
Dr. Alexander J. Javois
(JOVAIŠAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 West Marquette Rd.
VAL. 2—4 p. p. ir nuo 7—9 v. vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso PR. 6-3838, rez. RE. 7-9199
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30 iki 9 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

PARDUODAME ANGLIS IR PECIAMS ALIEJŲ
PERKRAUSTOME BALDUS
Patarnaujame gerai ir pigiai

STASYS FABIJONAS
2146 SO. HOYNE AVE.
Tel. VIrginia 7-7097

GRovehill 6-1595
DR. ALDONA A. JUSKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą išskyrus trečiadienius
2422 West Marquette Rd.

Ofiso ir buto tel. OL. 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1336 So. 49th Ct., Cicero
Kasdien 10—12 ryte ir 5—8 v. vak.
Šeštadieniais 10—2 v. ir 4—6 v. v.
Butas 1832 So. 49th Ct.

Telefonas REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
PHYSICIAN and SURGEON
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
VAL. 2—4 popiet. 6:30—8:30 vak.
Trečiad pagal sutartį

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1435 So. 49th Ct., Cicero
Kasdien 1—3 v. ir 6—8 v. vakaro.
Šeštadieniais 12—2 v. ir 2—5 v. v.
Butas 1604 So. 49th Ave.

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v. Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v. Trečiadienį tik susitarus

Tel. ofiso YA. 7-5557. rez. RE. 7-4966
DR. FRANK C. KWINN
(KVIEČINSKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30 v. v. Išskyrus trečiad. ir šeštad. vak.

DR. ANTANAS LIPSKIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4206 West 26th Street
Val. antrad., ketvirtad. ir šeštad. 7-9 v. v. Kitu laiku pagal susitarimą
Tel. Ofis. LA 1-4316; Rez. CR 7-8315

Tel. ofiso GR. 6-5399, PR. 6-4732
DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 West 63rd Street
(Kampas 63 ir Artesian)
VAL. 2—4 p. p. ir nuo 6—8 v. vak.
Šeštad. 2—4 p. p.
Trečiad. ir sekmad. uždaryta

Telefonas — PUllman 5-8277
DR. I. E. MAKARAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
11750 S. Parnell
Val. kasdien 2—4 popiet ir 6—8 v. v. išskyrus trečiadienius

Ofiso tel. PU 5-5575, rez. VI 7-2489
DR. F. MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
10756 S. Michigan Ave.
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 4:30 po pietų iki 8 vak. Šeštad. nuo 12 iki 3 val. po pietų.
Trečiadieniais tik susitarus

Dr. Edward B. MURAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2750 West 71st Street
(prie California Ave.)
LIGONIUS PRIIMA: kasdien nuo 1 iki 4 ir nuo 7 iki 9 v. v. Šeštad. nuo 2 iki 4 v. Trečiad. pagal susitarimą. Susitarimui skamb. GIbr. 6-1321, jei neatsiliepia — Vincennes 6-3900

Ofiso ir buto telef. HEmlock 4-5815
DR. A. NARBUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6757 S. Western Ave.
Val.: 6:30-8:30 val. vak.
Treč. ir šešt. 2-4 p. p.
Šešt. vak. ir sekm. uždaryta

Ofiso telefonas VIrginia 7-1888
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4204 Archer Avenue
VAL. kasdien nuo 2:00 iki 9:00 v.
Trečiad. ir sekmad. tik susitarus

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Pildina akis; pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus
4701 S. Damen Ave., Chicago, Ill
Šaukite — YA. 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9, šeštad 10 ryto iki 4; trečiad. ir sekmad tik susitarus

Tel. ofiso CL 4-0253. rez. YA 7-6388
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4645 So. Ashland Ave. (kamb. 211)
Val. 12-3 ir 6:30-8:30 p. p.
Treč. ir šešt 1-4 p. p.
Rez. 4420 So. Talman Ave.

Tel. ofiso YA 7-0551, rez. MI 3-2880
DR. CHARLES SEGAL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 So. Ashland Avenue
(antras augštas)
OFISO VAL.: 10 iki 12 v. ryto nuo 2 iki 4 v. p.p.; nuo 7 iki 8:30 v. v.

Telef. ofiso SEeley 3-6122
DR. L. SEIBUTIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
ROOSEVELT MEDICAL CENTER
1212 So. Ashland Ave.
Val.: kasdien nuo 12:00—8:30 p. p.
Resid. 6419 So. Maplewood
Telef. HEmlock 4-5445

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rezid. telef. GRovehill 6-0617
Valandos: 1—3 p. m. 6—8 p. m.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. Ofiso TR. 4-6000 Rez. RO. 2-5861
DR. J. STARKUS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
653 West 79th Street
Rezid. 1908 South Troy Street
Val. pirm., antrad., ketv., penkt. 1—4 ir 7—8:30
trečiad. ir šešt. 9—12

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 So. Ashland Ave., Chicago
VAL. nuo 2—4 ir 6—8; trečiad., šeštad. ir sekmad. tik pagal sutartį.
Tel ofiso YA. 7-4787, rez. PR. 6-1930
Jei neatsiliepus viršminėti telefonai, šaukite Midway 3-0001

DR. FL. TALLAT-KELPŠA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
DR. E. TALLAT-KELPŠA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5002 West 16th Street
Valandos: kasdien 2—8 p. p.
Šeštadieniais 10—12 ir 2—4 p. p.
Tel. Ofiso TO 3-0959 Rez.: RO 2-2387
Jei neatsiliepia šaukit CEntral 6-2294

Tel. ofiso HE. 4-2123, rez. PR. 6-8484
DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
6255 South Western Avenue
VAL. kasdien 2—4 p. p. ir 6—8 vak
Šeštad. 2—4 p. p. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta

Telefonas DAnube 6-1125
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 S. Halsted St.
Val.: 1-4 ir 6-8 vak.
Šeštadieniais 1-4 v. p. p.

Tel. ofiso VI 2-1581 Rez. DR 3-6756
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Kampas Halsted ir 31-os gatvių
802 W. 31st Str.
Priėmimo valandos: 6—8:30 p. p.
Šeštadieniais 1—4 p. p.
Trečiadieniais tik susitarus

Tel. ofiso PR. 6-6446, rez. HE. 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Rd.
VAL. nuo 2 iki 4 p. p.; 6 iki 8 vak.
Trečiad. ir Šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso CA. 6-0257, rez. PR. 6-6659
DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1321 So. Halsted Street
Rezid. 6600 S. Artesian Ave.
VAL. 11 v. r. iki 3 p. p.; 6—8 v. v.

Telefonas OLympic 2-4276
DR. P. ATKOČIUNAS
DANTISTAS
1446 So. 49th Court, Cicero
VAL. antr., ketv. 10-12, 2-6,7-9 p.p.
penkt. 8—6, 7—9 p. p.
3147 S. Halsted St., Chicago
VAL.: pirm., treč., šeš. 2—8 p. p.
penkt. 10—12 ryte

DR. B. C. BRUZAS
DANTISTAS
Priėmimo valandos pagal susitarimą
4003 Archer Avenue
Truputį į rytus nuo California
Tel. YArds 7-7772

DR. A. P. STULGA
DANTISTAS
2723 West 71st St.
Priėmimo laikas pagal susitarimą
Telefonas GRovehill 6-6785

DR. ANTHONY WILLIAMS
(VILIMAS)
DANTISTAS
6322 South Western Avenue
Priėmimo laikas pagal susitarimą telefonu.
Telefonas GRovehill 6-3642

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
35 metų patyrimas

Tel. YArds 7-1829
Pritaiko akinius
Kreivas akis ištaiso
Ofisas ir akinių dirbtuvė
756 West 35th Street
VAL. nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiad. nuo 10—12; šeštad. 10—3 p. p.

DR. J. J. SMETANA, JR.
OPTOMETRISTAS
1801 So. Ashland Avenue
VAL. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad. 9:30—12; 1:30—8 v. v. trečiad. uždaryta, šeštad 9:30 iki 12, 1:30 iki 3 val. po pietų
CAnal 6-0523 Platt Bldg.

DR. SELMA E. SODEIKA
OPTOMETRISTĖ
Priėmimo valandos pagal sutartį
Trečiadieniais uždaryta
5842 S. Kedzie Ave.
Tel. Prospect 6-2635

LITERATŪRINĖS PREMIJOS

BEN. BABRAUSKAS, Cicero, Ill.

Kiekvienas knygos pirkėjas yra jau literatūros rėmėjas. Tie, kurie rūpinasi lietuviškosios kultūros palaikymu ir išlaikymu, būtų kur kas labiau patenkinti, jeigu, užuot rėkę ar kitaip beldęsi į savų tautiečių sąžines, galėtų ramiai kurti tikslingesnės kultūrinės veiklos planus ir pan. Deja, mūsų knygos skaitytojų skaičius turi tendencijos prieiti prie ribos, kuri jau vadinama neraštingumu, todėl tai kultūrininkas verčiamas būti šauklių. Kadangi dar Vokietijoje tūkstantiniai lietuviškų knygų tiražai be paliovos ir neabejotinai yra palydėję mūsų tremtinių raštingumą, tai dabartinis staigus pasikeitimas yra ligos atkritimo ženklas, atkritimo, kuris paprastai būna daug pavojingesnis. Aišku, kad čia kalbama apie grįžtamąjį analfabetizmą, kurį gydyti, stabdyti ir šalinti galime ir turime patys, kol dar nevėlu.

Ypatingas ir augščiausias literatūros rėmimas yra jos premijavimas. Jeigu konkursų rengėjai dažnu atveju turi ir sau bent kiek naudos — gauna tikėtąsi kūrinį ar rašinį — tai premijų skyrėjai lieka visai nesuinteresuoti: tik įvertina ir atžymi tai, kas jau yra išspausdinta. Premija, išskirdama ir paremdama vertingiausią veikalą, yra didelė paskata autoriams ir leidėjams. Ypačiai pažymėtinas vaidmuo metinių premijų, dėl kurių varžosi ne tik autoriai ir leidėjai, bet ir skaitytojas turi progos, grįžtamai žvilgterėjęs į savo lentyną, patikrinti tų metų derlių ir savaip įvertinti premininkus.

Lietuviškoji Nobelio premija

Mūsų laikais kultūringose tautose literatūros premijavimas vykdomas tautiniu ir net valstybiniu mastu. Ir Lietuvoje nuo 1935 m. geriausiai grožinės literatūros knygai atžymėti įsteigta metinė valstybinė premija, taip sakant, mūsiškė Nobelio premija, nuo kurios rado reikalo neatsilikti įvairios leidyklos ir organizacijos (Sakalas, Spaudos Fondas, Spindulys, KVC, L. Raudonasis Kryžius ir kt.), skirdamos atitinka mai mažesnes premijas — Lt. 2,000, Lt. 1.000.

Amerikoje iki šiol mūsų leidyklos neįstengė įsteigti premijų geriausiam savo leidiniui atžymėti, bet reikia tikėtis, kad ateityje prie to bus prieita. O Švietimo ministerijos įsteigtosios premijos tęstinumu rūpinasi Lietuvių Rašytojų Draugija. Neturėdama savo kapitalo, Rašytojų Draugija tam reikalui telkia mecenatus. Pagal LDR įstatų 6b skyrių, asmenys, paaukoję nemažiau kaip $100 Literatūros Fondui, gauna Literatūros Mecenato vardą ir pažymėjimą. Tokių mecenatų turime jau ir šiemet, ir jų aukos įgalina Rašytojų Draugiją organizuoti augščiausios metinės literatūros premijos skyrimą iir įteikimą, kuris įvyks Chicagoje, Lietuvių auditorijoje, kovo 8 d.

Kas ir kaip išskiria geriausią?

Premijų skyrimo metu pagyvėja literatūrinis gyvenimas, premijuotoji knyga greitai išperkama; dažnai pakartojams tuoj pat naujas jos leidimas. Laikraščiai, kurie dar ne buvo pasisakę apie tą knygą, greitai sujieško jai recenzentą, aišku, ir skaitytojams leisdami asmenines nuomones pareikšti už, ar prieš. Taip buvo Lietuvoje, taip Vokietijoje, panašiai ir Amerikoje. Tik Lietuvoje buvo labiau respektuojamos Jury komisijos bent ta prasme, kad iš anksto, tik paskelbus komisijos pavardes, jos nebuvo įtarinėjamos ar net puolamos spaudoje.

Nekartą pasitaikydavo, kad Jury komisijos daugumą sudarydavo tautininkiškos pakraipos žmonės. Tačiau niekam neateidavo galvon įtarimas, kad dėl to premija būtinai jau teks tos srovės žmogui. Ir taip susidėstė, jog valstybinė literatūros premija nė karto nebuvo paskirta "pozicijos atstovui". Oficiozinis Lietuvos aidas, kurio redaktoriaus kėdėje sėdėjo kaip tik rašytojas, kitos dienos įžanginiame pareikšdavo nepasitenkinimą metiniais literatūros vaisiais, bet rašytojai ir toliau ėjo savu keliu, o visuomenė net ir oficiozo įžanginių nelabai tepaisė.

Komisijos nariai, kad ir būdami vienai ar kitai pilietinei srovei artimesni, kad ir turėdami autorių asmeninių draugų ar nedraugų paprastai tebklauso vien tik literatūrinės sąžinės. Iš tikrųjų, jei tokios sąžinės nebūtų, vargu ar galima būtų kitu kuriuo, tariant objektyviu, mastu nusverti skirtingo žanro, stiliaus bei turinio veikalų palyginamąją vertę. Vien tatai, kad komisiją sudaro literatūros žmonės ir kad svarstoma suėjus draugėn, o ne korespondenciniu būdu, palengvina rasti bendrą sprendimą. Visai normalu, kad vienokios pasaulėžiūrinės krypties nariai turi skirtingas literatūrines pažiūras, tad nuomonės ir balsai, vertinant literatūrinius veikalus, netikėtinai kryžiuojasi. Dažniausiai užtat ir nusprendžiama tik trimis (iš penkių) balsais; po to kiti tolerancijos sumetimais kartais prisideda prie daugumos, ir taip pasidaro "vienbalsis" sprendimas, bet pasitaiko, kad griežtesnis priešininkas įrašydina net savo atskirą nuomonę protokole. Tik šių visų balsavimo detalių Lietuvoje nebuvo įprasta viešai skelbti, o tremtyje pamėgta tie dalykai kelti viešumon, mėgėjų diskusijoms.

Ar teiktinas balsas pašaliniams?

Kaune buvo susikoncentravę 70% rašytojų, tad ir komisijų sudarymas buvo žymiai lengvesnis. Visdėlto perdidelio pasirinkimo literatūros žmonių nebuvo net ir Kaune, jeigu pvz., Švietimo ministerija arba Humanitarinių mokslų fakultetas bent ketveriu metus iš eilės skyrė tuos pačius asmenis valstybinės premijos komisijon. Skiriami paprastai buvo literatūros žmonės ne tik tie, kurie atstovavo Rašytojų Dr-jai ar Universitetui, bet ir vadinamasis visuomenės atstovas, penktasis komisijos narys, sąmoningai buvo parenkamas literatūros žmogus: vienais metais Čiurlionienė, kitais Alantas, trečiais Tumėnas ir pan.

Tai yra savaime aiškūs dalykai, kurių čia nebūtų reikalo skelbti, bet kadangi kaikurių mūsų laikraščių redaktoriai, matyti, sąmoningai norėdami dezorientuoti skaitytojus, leidžia savo skiltyse kokiam bevardžiui skelbti kreivas nuomones ir nerealius pasiūlymus, — jaučiu reikalą nediskusine tvarka atskleisti elementorių. Argi tas, kuris siūlo Jury komisiją sudaryti iš Los Angeles, Clevelando, Washingtono ir New Yorko, nežino, kad šitokios komisijos sugabenimas krūvon atsieitų brangiau, negu pati premija? Juokingiems siūlymams, deja, nėra galo. Sakysim, kadaise vienam laikraštyje į literatūrinę komisiją buvo siūloma pakviesti teisininką ir kalbininką. Ambicingas teisininkas, patekęs į 1950 metų komisiją, pagal tų metų premijos nuostatus tebūtų leidęs premijai kandidatuoti ir eventualiai ją laimėti vien tik Pagėgio "Elegijoms". O kalbininkas vėlei būtų griežtą veto pareiškęs prieš 1951 m. premininką Pulgį Andriušį vien dėl to, kad jo kableliai kaip reikiant nesurikiuoti arba kad neapdorota rašyba...

Nuostatų raidė ir praktika

Premijų nuostatų nėra išskiriamos teisės nė vienam autoriui, nė vienai leidyklai. Lietuvoje valstybinę premiją iš eilės 4 metus laimėjo Sakalo išleistos knygos, ir dėl to, be abejonės, jokių pretenzijų negalėjo reikšti nei Spaudos fondas, nei Žinija, nei kitos leidyklos. Tačiau nebuvo atsitikimo, kad tam pačiam autoriui pakartotinai būtų buvusi skirta vyriausioji premija, kadangi tuo būdu būtų lyg ir sumažinta moralinė premijos reikšmė. Faktiškai, nors premija skiriama už geriausią tų metų knygą, atsižvelgiama ir į autoriaus išvarytąjį literatūros barą apskritai; tas dalykas kartais net įsakmiai komisijos sprendimo akte pažymimas. Panašiai buvo motyvuota, skiriant Faustui Kiršai 1947 metų premiją; tokių pat atvejų buvo anksčiau ir vėliau. Ir spaudoje nebuvo priekaištų, kodėl vyriausioji premija nepaskirta, pvz., tais metais išleistiems Ramono "Kryžiams", apie kuriuos ne tik tada, bet ir šiandien drąsiai galime pasakyti, kad tai šauniausias mūsų tremties laikų romanas. Bet, kada tuo pat principu buvo pasinaudota 1949 —1950 metų premiją skiriant, pora laikraščių pasuko priešiškos propagandos ratą.

Ak, Nobelio literatūrinės premijos skyrimo nuostatai irgi sako, jog premija skiriama už vertingiausią tais metais pasirodžiusį idealistinių polėkių kūrinį. Tačiau niekas nekelia triukšmo, kad iš 40 su viršum ligšiolinių laureatų pasitaikė vos pora, kuriems buvo premija skirta už tais metais pasirodžiusį kūrinį. Kadangi dažniausiai laureatas tais metais iš viso nebūna išleidęs jokios knygos, tai mūsiškiams strategams tatai atrodytų baisiausias pagrindinio nuostato pažeidimas... Bet plataus pasaulio spaudoje niekas už tai nebara švedų akademijos: priešingai, kiekvieną kartą naujas laureatas iškeliamas, ieškant jame dorybių, o ne trūkumų.

Ne paslaptis, kad daugiau negu pusės Nobelio laureatų net patys vardai apsitrynusiam skaitytojui šiandien jau nebežinomi, o toks Ibsenas, Tolstojus, Gorkis, nors ir negavę Nobelio premijos, neabejotinai kur kas plačiau pagarsėję. Tačiau dėl to niekas netriukšmauja ir pačios Nobelio premijos nenuvertina. Ir savojoje praeityje pasižvalgę, panašių reiškinių aptiksime. Visi žinome, kad nei Simonaitytė, nei Dovydėnas negriečia pirmaisiais mūsų beletristikos smuikais, visdėlto jiedu buvo premijuoti, o Cvirka, Grušas ir kiti pranašesni beletristai negavo tos premijos. Ir niekas dėl to pragaro nei dangaus nesišaukė, nors 1935 metais pasirodė puikiausios Miškinio, Aleksandravičiaus ir kitų knygos, o 1936 metais, kada premijuota "Broliai Domeikos", pasirodė pažymėtinos Vaičiulaičio, Cvirkos, Brazdžionio ir kitų knygos. Vadinas, buvo kas pasirinkti.

Užtai, kai gavo premijas Aistis ir Brazdžionis, mūsų draugų iš kairės spauda mirgėjo "neteisybių" iškėlimu. Net toks vadinamasis pažangus "Kultūros" žurnalas, kurį už garbingos prof. L. Leonos nugaros redagavo K. Korsakas, Aisčio - Aleksandravičiaus vainikavimo proga skaitytojo samprotavimuose pasitelkė ir Puškiną, ir Belmontą, ir Nekrasovą, ir pagaliau... savo dėdę, kuris apie premijuotą rinkinį "Užgesusios chimeros akys" trumpai ir drūtai išdrožė: "Ne premijų jiems, o botago!". O ar šiandien kas abejoja, kad tie trys Lietuvoje premijuoti lyrikai yra gražiausias mūsų literatūros vainikas?

Lietuvos vaizdelis

Trapisto dienoraštis

"Nėra kitos tokios knygos, kaip ši", — tais žodžiais pradeda Tomo Merton knygos "The Sign of Jonas" recenziją žurnalas "The New York Times Book Review". Šio veikalo apžvalgai tas žurnalas pašvenčia pirmąjį savo puslapį.

Tomas Merton — rašytojas ir dailininkas, atsivertęs į katalikybę ir tapęs vienuoliu trapistu. Ši knyga tai jo penkerių metų uždaro, vienuoliško gyvenimo dienoraštis. Dienoraštis jauno vienuolio, apie kurį net "New New York Times" pažymi, kad jis gali rašyti gerai. "Daugelis kitų aprašė savo patyrimus vienuolyne, bet arba jie buvo peršventi, kad papasakotų daug plataus susidomėjimo dalykų, arba jie buvo perdaug žmogiški, kad daug domėtųsi šventumu", — pastebi minėtas žurnatas, pažymėdamas, kad šios knygos autorius tikrai stengiasi siekti šventumo, nors jis padarytas iš kūno ir kraujo.

Recenzuodamas šią knyga G. Shuster, Hunter Kolegijos prezidentas, rašytoją Merton lygina prie Elioto.

Apie blogį niekada nebus permaža skaityta, apie gerį — niekada bus perdažna skaityti.

— *Schopenhauer*

Jau 15 metų nebeturime Jakšto

(Atkelta iš 1 psl.)

žurnalus neretai patekdavo jo rašiniai ir vis sudomindavo, o dažnai ir gerą erzelį sukeldavo. Ypač mus džiugindavo "Draugijoj" jo kovingos lenkiškųjų laikraščių apžvalgos ir stebindavo gausingos knygų recenzijos: tiesiog būdavo nesuprantama, kaip jis suskubdavo tiek knygų perskaityti ir apie jas parašyti! Vien recenzijų, liečiančių "gražiosios literatūros" kūrinius, Vytauto Did. Universitetas išleido du tomus; "Žinija" berods išleido tomą Jakšto humoristikos iš "Garnio" ir k. Kuriuo mintijos baru jis nesidomėjo! Netgi matematika buvo jo labai mėgiama; trigonometrijos srity jis yra šį-tą ir nauja mokslui pasakęs. Matematikas prof. Otto Volk yra man sakęs Jakštą turint tikrą matematiko mokslininko būdą, tik dėl gyvenimo aplinkybių esant atsilikus nuo to mokslo pažangos. Taip, tos gyvenimo aplinkybės! jos dažnai privertčia žmogų dirbti ne tą darbą, kuriam būtų labiausiai tikęs, o tą, kurį jos liepia. Kai aš bene 1919 metų pradžioj vieną kartą klausiau Jakštą, kodėl gi jis neatsidėjo matematikos mokslui, kuriam tiek turėjo gabumo, jis, kiek liūdnai nusišypsojęs, man atsakė: Taip! kad žmonės anuomet būtų kalbėję, kaip nūn Tamsta kalbi! Bet rimti vyrai anuomet mane pašiepdavo už "tų niekelių" mėgimą!

Didelis palikimas

Tad Darbo Vyras dirbdavo daug darbų, kadangi "reikėjo", o kad buvo daugeliu krypčių gabus, tad sugebėjo gerai atlikti daug darbų: ir kaip profesorius, ir kaip vyskupo sekretorius, ir kūrijos darbuotojas, ir knygų leidėjas, ir rašytojas. Vien paskutiniajame jo gyvenimo dešimtmety buvo išleistos šios jo knygos: Rudens Aidai, Tikėjimas ir Mokslas, Užgesę Žiburiai, Pikto Problema, Augščiausiasis Gėris, lietuvių literatūros recenzijų rinkinys, humoristikos rinkinys (?). O jeigu dar kas kuomet įstengs surinkti ir išleisdinti jo studijas įvairiuose žurnaluose, jo straipsnius daugybėje laikraščių, o gal ir paskaitas Dvas. Akademijoje,— tai susidarytų didelis palikimas.

Kai šventėme Jakšto 75 metų sukaktuves, didžioje Kauno dvas. seminarijos salėje, atsimenu, Švėkšnos gimnazijos direktorius, skaitydamas gražią paskaitą apie sukaktuininką, tarp kitko pasistebėjo, kaip vienas žmogus sugebėjo taip gerai tiek daug darbų atlikti. Ir štai eina senelis Jakštas, koją kiek vilkdamas, truputį susikuprinęs, iškaitęs, truputį sumišęs, nedrąsiai šypsodamas, ir švelniu savo tenorėliu tyliai - kukliai, tarp kitko, sako: "Nežinau, ar daug padariau ir ko verti tie darbai. Viena žinau: ką reikėjo, tai ir dirbdavau, kai nebuvo kitas kas dirbąs"...

Tiesos riteris

Ne vien be galo darbšti buvo ta asmenybė, bet ir lygiai tauri, ir jos gyvenimas švarus-gražus. Buvo tai tikras Tiesos Riteris, kaip Bajardas, sans peur ni reproche (be baimės ir priekaišto). Nors išvaizda buvo rūsti, bet širdis labai švelni, ir, nors jis, savo įsitikinimus gindamas, kartais narsiai pašaukodavo, betgi buvo atlaidumo ir gerumo pilnas, pasiryžęs kiekvienam reikale padėti. Ogi paprastas buvo ir kuklus-kuklus!

Kai jis mirė, pajutome praradę didelį Tautos Švyturį. Ir, kai jis, augštai iškeltas, didingai tyliai gulėjo Katedros Bazilikoje, dideliausia minia inteligentų ir paprastų žmonių pripildė orią seną šventovę, tą didingąjį Dievo namą, apie kurį lenkų rašytojas grafas Tarnowski yra pasakęs, kad užtenką vien aplankyti tą bažnyčią — ir suprasi, kad ją pastatyti galėjo ne kas kitas, vien Didysis Vytautas. Augščiausieji Bažnyčios bei Valstybės atstovai išvien su visa minia, rimtai nusiteikę, giliai liūdėjo, sopulingai jausdami didų nuostolį ir tartum nujausdami atgrumzdžiant kažką lemtingai grėsminga, praradus vieną paskutiniųjų Tautos Patriarkų, karžygiškai nešusį augštai iškeltą tauraus Žmogaus ir švento kunigo žibintą.

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Dail. Adomas Varnas,** įsitaisęs atelje Chicagoje, rengiasi pradėti vykdyti savo anksčiau buvo užprašęs kun. A. Linkus. Mūsų dailininkas jau yra surinkęs nemažai augštaičių tipų, kuriuos panaudos kurdamas Mindaugo vainikavimo paveikslą. Būdamas Clevelande nupiešė keletą Erie pakrančių peisažų. Dailininkas džiaugiasi augančiu Lietuvių Bendruomenės veikimu, tikėdamas iš to naują impulsą kultūriniame gyvenime.

● **Dvylika lietuvių studentų** šiais metais studijuoja Paryžiuje. Trečdalis jų gilinasi meno studijose: Kasiulis Vytautas, Monèys Antanas, Bielskis Albinas ir Gailius Pranas. Karvelytė Ugnė studijuoja Humanitariniame Fakultete kalbas ir Politinių Mokslų Institute tarptautinių santykių sekcijoje. Bačkis Ričardas — studijuoja Politinių Mokslų Institute ekonomiją ir Teisių Fakultete — teisę. Venskuvienė Birutė ir Švirmickas Albinas studijuoja prancūzų kalbą ir literatūrą. Pabedinskas Leonas — architektūrą, Venskus Adolfas pritaikomą chemiją, kun. Jucevičius seka College de France paskaitas iš istorijos ir filosofijos. Augustaitytė Vanda klauso Prancūzų Civilizacijos kursą Sorbonoje. A. Matukaitytė lanko Konservatoriją.

Lietuviai studentai su pasisekimu pašoko tautinius šokius Sorbonos universitete įvykusia me studentų folkloriniame vakare. Šokėjai buvo pasipuošę tautiniais drabužiais.

● **Juozė Valčiūnienė** ruošia naują eilėraščių rinkinį; jis bus baigtas ateinančiais metais. Poetės kūrybai nemažai kenkia nestipri sveikata (širdis) ir sunkokas darbas plieno fabrike. Dabar ji apsigyvenusi naujame bute: 1341 So. 49 ave., Cicero, Ill.

● **"Teisininkų Žinios".** Jau pasirodė spaustuvėje spausdintų "Teisininkų Žinių" 2 nr. (pirmas buvo spausd. rotatoriu), kuriame paminėta 35 nepriklausomos Lietuvos respublikos sukaktis. Atskiru straipsniu lietuviai teisininkai raginami stoti į savąją draugiją. Str. "Lietuvos keliu" nušviečiama konsulo dr. P. Daužvardžio veikla. "Mūsų mirusieji" skyriuje patiekiama trib. teisėjo J. Grigaičio, teis. Br. Grigo, adv. L. Indeikos biografinių žinių. Toliau seka plati kronika, atgarsių skyrius ir kt. Redaguoja: dr. P. Jakubka, L. Šmulkštys ir J. Talalas, leidžia L.T.D. U. Chicagos skyrius. Adresas: 631 W. 54 Place, Chicago, Ill.

● **Birutės Pūkelevičiūtės** knygą (95 pusl.) "Metūgės" išleido "Baltija", Kanadoje. Tiražas 500 egzempliorių. Iliustracijos Juozo Akstino, atliktos keliais taikliais brūkšniais, pasiliekančios mįslingos. Tai lyg būtų eilėraščių rinkinys, bet be ritmo ir rimo, poezija prozoje. Daug sunkiai suvokiamos egzotikos įvairiomis temomis, pradedant Dievu, baigiant aistra. Viename kūrinėly autorė prasitaria: "Aš esu apkartus pati savimi ir bijau vidurdienio".

● **Juozas Švaistas - Balčiūnas** jau turi spaudai parengęs dvi knygas: "Savojo kraujo šauksmas" ir romaną iš knygnešių veiklos ir kovų — "Knygnešių karalius". Rašytojo planuose yra visai išryškėjęs ir susikristalizavęs vieno garsaus mūsų vyro biografinis romanas. Dabar mūsų rašytojas rašo "Kriaučiuką Nelabąjį" ir savo "Autonekrologą". Autorius turi nepalankią tarnybą naktimis, kuri, ypač žiemos šaltyje, kliudo jo kūrybiniams užsimojimams.

● **Jonė Gervilienė,** literatė ir mokytoja, kuri nuo 1951 metų dirba Maironio šeštadieninėje mokykloje Brooklyne, N. Y., pasižymi kūrybingumu; jos sukurtus eilėraščius deklamuoja mokiniai; pažymėtini jos vaizdeliai scenai: Kenčianti Lietuva (eiliuotai), Raudona kepuraitė, kiek didesnis dviejų paveikslų scenos vaidinimas "Bet liejus".

● **Vytauto Bacevičiaus,** pianisto ir kompozitoriaus, naują koncertą rengia Columbia Artists Management. Koncertas įvyks balandžio 26 dieną Carnegie Hall, tai jau bus jo šeštas koncertas toje garbingoje patalpoje. Koncerto programoje: Bach, Scarlotti, Chopin, Becevičius, Ravel, Debussy, Gruodis ir Liszt.

● **Muzikas K. Strolia,** kompozitoriaus Strolios sūnus, gyvena lietuvių Šv. Kazimiero kolegijoje Romoje ir popiežiškoje muzikos mokykloje studijuoja bažnytinę muziką. Pragyvenimui ir studijoms lėšas jam parūpina Kolegijos profesoriai ir studentai kunigai, nors ir patys mažai ką turėdami. Muziko Strolios studijos užims apie trejetą metų.

● **Prel. F. Bartkaus** ir **kan. P. Aleksos** parengtas teologijos kursas pasauliečiams jau spausdinamas Romoje. Jau padarytos korektūros pirmojo tomo ir jis netrukus pasirodys iš spaudos. Jo leidimą prižiūri vysk. V. Padolskis. Abudu tomai drauge turės apie 900 puslapiu. Šio veikalo leidimą finansuoja kun. K. Vasys.

● **K. Jurgėla** baigia rašyti disertaciją apie Lietuvos ir JAV santykius. Disertacija bus ginama Fordhamo universitete New Yorke.

ŠVIETIMO KELIAS

ILLINOJAUS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ SĄJUNGOS PEDAGOGINIS SKYRIUS

DR. PETRAS MAČIULIS, 6318-20 Rockwell St., Chicago 29, Ill.

DŽIUGU

Chicagos Lietuvių Vaikų Teatras per trumpą savo gyvavimo laiką pastatė viso tris premjeras, būtent "Brolių ieškotoją", "Našlaitę" ir "Karalaitę Teisutę". Ruošiantis naujam teatro sezonui iš anksto susirūpinta naujų veikalų Vaikų Teatro repertuarui. Illinojaus Lietuvių Mokytojų Sąjunga jau kiek anksčiau kreipėsi į rašytojus, prašydama prisiųsti ar parašyti Vaikų Teatrui tinkamus veikalus. Į šį Mokytojų S-gos kvietimą atsiliepė keletas rašytojų.

Pačią pirmąją tenka pažymėti rašytoją, Mokyt. S-gos narę, **J. Augustaitytę-Vaičiūnienę,** kuri jau žymiai anksčiau įteikė keturių veiksmų pasaką "Eglė, žalčių karalienė". Veikalas su pasisekimu vaidintas Marijampolėje, Kaune ir tremtyje Wuerzburge.

Rašytoja **Alė Nakaitė** prisiuntė aštuonių vaizdelių rimuotą vaidinimą vaikams, pavadintą "Lapė ir žąsys". Veikale inscenizuotas žvėrių gyvenimas.

Kompozitorius **J. Bertulis** prisiuntė 2-jų veiksmų pjesę vaikams "Velykų zuikeliai". Pažadėjo prisiųsti originalę muziką veikale įvestiems šokiams.

Rašytoja **N. Butkienė** prisiuntė net du veikalu, būtent "Gudrus katinėlis" — 4-ių veiksmų komediją vaikams ir "Tėvų raštininkas" — 3-jų veiksmų (14 paveikslų) vaidinimas jaunimui.

Mokytojas **J. Janonis** iš Vokietijos prisiuntė vieno veiksmo scenos vaizdelį iš carų priespaudos laikų (1885—1895) pavadintą "Mūsų senelių mokykloje".

Džiugu yra išvardinti gautus veikalus ir pareikšti padėką jų autoriams. Daugumas tų veikalų yra nauji, niekur nevaidinti. Kai kurie autoriai prisiuntė originalus, net nuorašų sau nepalikdami. Tokiu būdu Vaikų Teatro repertuaras, atrodo, užtikrintas bent keliems sezonams.

Be to, yra žinoma, kad dar vienas kitas asmuo baigia rašyti scenai veikalą, kuriuos pažada vėliau įteikti. Ačiū visiems. **Ill. M. S-gos Valdyba**

PRAŠOMA ATSISKAITYTI.

Prieš trejetą mėnesių visi I. L. M. Sąj-gos nariai buvo paprašyti padėti surasti lėšų Vaikų Teatrui paremti. Dalis mokytojų jau atsakė, grąžindami jiems prisiųstus aukų lapus su didesne ar mažesne suma. Iki šiol daugiausia surinko M. Naujalienė, gražinusi lapą su 52 dol. Susirinko eilė ir naujų Vaikų Teatro rėmėjų, paaukojusių po 10 dolerių, būtent: J. Brenza, dr. Z. Danilevičius, J. Yčas, J. Kazanauskas, M. Mickevičius, V. Noreika, kun. A. Stanevičius, St. Tamulaitis J. Žemaitis ir Sūduvos knygynas.

Sąjungos valdyba maloniai prašo visus mokytojus, kurie iki šiol neatsiskaitė, paskubėti baigti aukų rinkimą ir aukų lapus grąžinti.

I.L.M. S-gos Iždininkas

PASIGENDAMA labai dažnai smulkesnių informacijų iš mūsų mokyklų veiklos bendrai, ir iš vietų, kur jau nebe pirmus metus einami ir lituanistiniai dalykai. Kartais tas ar kitas lituanistinių dalykų dėstytojas "Švietimo Keliui" atsiunčia savo veiklos aprašymą ir... rugpjūčio mėnesį, kai nuo rugsėjo mėn. pradžios čia pradedami nauji mokslo metai. Mums rodos, kad vieaa iš priežasčių kodėl vaikų tėvai neper daugiausia domisi mūsų mokykla yra tinkamos informacijos stoka. Kaip bekalbėsime, bet tokia informacija yra savotiška lituanistinių dalykų propaganda, o be jos Amerikoje sunkiai išsiverčiama. Iš kitos pusės, kad daugiau tėvų pritraukus prie aktyvaus mokyklos darbo, reikalingi dažnesni mokyklos komiteto tėvų susirinkimai, suprantama, vėliau skelbiami mūsų skiltyse. Šitas mintis užrašėme Vasario 16-tos išvakarėse, o apie tai, ką kuri mūsų lituanistikos mokykla tos sukakties proga darė, iš niekur nieko nesigirdi... Jei ir laisvoj Lietuvoj mokyklų vaikai būdavo atatinkamai auklėjami bei pratinami organizuotai dalyvauti pamaldose ir kitose tai dienai pritaikytose iškilmėse, tai tuo labiau tas būtina esant svečioj šalyje.

KEISTINAS būdas kiekvieną mėnesį rašinėti tėvams kvitelius, primenant jiems reikalą laiku sumokėti komiteto nustatytą mokestį. Jei kuriame lituanistinių dalykų skyriuje yra 20 ar 30 vaikų, tai kiek gi mokytojas turi sugaišti laiko, tuos kvitelius išrašinėdamas, vaikams išdalindamas pamokos metu, kai pačiai pamokai tėra skirta 30 minučių laiko! Ar gi bereikia aušinti burną, kad kiekvienas tėvas, kartą įsipareigojęs mokėti už savo vaiką dolerį ar mažiau, pats privalo dalyką taip sutvarkyti, kad mokytojo netektų gaišinti pamokų metu su kvitveliais bei mokesčio rankiojimu. Juk pats tas reikalas yra **garbės reikalas.** Mes gyvename ne Marso planetoje, bet čia, Chicagoje, kur kiekvienas už savo darbą gaunamė nustatytą atlyginimą. Nepelnysime sau garbės, jei už mokytojo darbą deramu būdu neatsilyginsime, vistiek ar mokytojas apie tai užsimins ar ne.

Mergaitė šaldytuve

Hahneman ligoninėje, Philadelphijoje, operuojama 11 metų mergaitė buvo vaistais užmigdyta, vėliau ji pati buvo padėta į paprastą maistui saugoti šaldytuvą ir jos kūno temperatūra numušta iki 88 laipsnių (normaliai žmogus turi 98 laipsnius Fahernheito). Tokioj temperatūroj kūno metabolizmas sulėtinamas ir pagrindiniai smegenų centrai tereikalauja mažiau deguonies. Mergaitės kraujo cirkuliacija buvo sustabdyta penkioms minutėms ir tuo metu jai padaryta širdies operacija.

Astronomijos istorija

Amerikoje palankiai sutinkamas vertimas G. Abetti knygos "The History of Astronomy." Abetti yra direktorius astrofizinės observatorijos Florencijoje (Italija).

Laisvės kovų dienomis

Kovos už tėvynę dainoje

JUOZAS BŪGA, Chicago, Ill.

Reiks man toli joti,
Su lenkais kovoti
Už Lietuvos šalelę.

(Dzūkų daina)

Kas Nepriklausomybės dokumente pasirašyta ir paskelbta, tas dar seniau atsispindėjo lietuvio dainoje: meilė laisvei ir ryžtas kovoti dėl jos.

Karšti dzūkai ypač turėjo grumtis su savo kaimynais lenkais. Vienoje dainoje jie nupasakoja kovų metą, kai lietuviai raiti maišėsi Vilniaus kalnuose.

Vilniaus kalnus jodydami,
Armotas riktavom,
Aukso armotėles.
Kai paleidom armotėles,
Skynė, pynė ūlyčėles
Lietuvių daugybė.

Lietuviai, eidami su pasiryžimu kovoti už savo kraštą ir nė pėdos žemės neužleisti svetimiesiems, lenkus nugalėjo:

Lietuviai spraunūs ir vajaunūs,
Lenkus nugalėjo.
Šinkorkėle duok arielkos,
Lietuvių kareiviam.

Karingi dainininkai toliau skelbia iš vokiečių "tiltus dirbsią", o iš kitų priešų "smalą virsią".

Vėl — vienoje dainoje apdainuoja kareivėlio likimą:

Ir suvedė, suvežiojo
Į Suvalkų miestą.
Kaip atvarė į Suvalkus,
Ten nukirpo trumpai plaukus
Kareiviais vadino.

Bet kai iš Suvalkų lietuviai kareiviai pateko į Alytų — nustebo:

Kaip atvarė į Alytų,
Vienas kito nepažino,
Kareiviais vadino.

Ir kareivių vadovybė lietuviams kareiviams ką pasakė, daina apdainuoja taip:

Tarė vadas: "Nebijokit,
Už Lietuvą narsiai kovokit,
Lenkų neatbokit".

Padainavo: Juozapas Geraltauskas, 64 m., Babrių km., Šventeženis.

Dainų iš kovų už tėvynę yra daugiau. Dabar paminėjau jautriųjų dzūkų dainą, kurie daugiausia nuo lenkų nukentėjo ir krauju aplaistė Vilniaus kraštą.

Vaistai prieš vėžį

Dr. S. Faber skelbia, kad atrasti specialūs vaistai (folic acid), kurie gerai padeda kovoje su kraujo vėžiu — leukemija. Numatoma, kad tie vaistai gali būti naudingi ir kitų vėžio rūšių gydyme. Šie vaistai gaunami iš augalų, Ekvatoriaus tropiniuose miškuose. Jų dėka, nors dar nepavyko vėžio liga sergančių pagydyti, bet jau jais sustabdyti skausmai, sumažinti kraujavimai, sulaikytas vėžio augimas, taigi — esama gerų vilčių.

JAV dienraščiai

Per 1952 metus dienraščių tiražas JAV-se nuo 54,017,958 egzempliorių nukrito į 53 mil. 950,615. Nors tai nedidelis, bet visgi smukimas. Su tuo mažėja ir dienraščių pajamos už skelbimus. Dėl tų aplinkybių laikraščiai suskato siūlyti viskias dovanas už naujų prenumeratorių suradimą. JAV-se šių metų pradžioje buvo leidžiama 527 rytiniai dienraščiai su tiražu 21,159527 ir 1,459 vakariniai dienraščiai su tiražu 32,891,088.

PLATINKITE "DRAUGĄ"

Šaltis ir žmogus

JAV kariuomenė pravedė tyrimus kaip veikia šaltis į žmogaus organizmą. Jie nustatė, kad žmogaus kilmės vieta neturi žymesnės įtakos į atsparumą šalčiui: geriausiai atlaikė šaltį Floridoje gimęs ir augęs karys. Šiauriečiai tik geriau išmoksta apsirengimu gintis nuo šalčio. Ima porą dienų kol žmogaus organizmas prisitaiko prie šalto klimato. Iš šalčio kylantis drebulys, kaip ir bet koks judėjimas, pakelia kūno temperatūrą. Patekus į šaltį žmogaus širdis ima smarkiau plakti. Pvz. staiga perėjus į vietą su 40 laipsnių temperatūra širdis gali imti net dvigubai greičiau plakti. Šaltyje raudonieji kraujo rutuliukai menkiau tejstengia paimti deguonį. Kūno temperatūrai nukritus iki 60 laipsnių visiškai nebepajėgia kraujo rutuliukui paimti iš plaučių deguonio ir žmogus miršta ne sušalęs, bet dėl deguonio stokos.

Gėrimas svaigalų praplečia kraujo indelius, esančius odos paviršiuje. Žmogus jaučiasi lyg jam šilčiau, o tikrumoje jis išeikvoja labai daug savo šilimos ir greičiau sušąla. Šaltyje inkstai daugiau iš kraujo išskiria vandens, kraujas tirštėja ir tai sudaro pavojų žmonėms su sukietėjusiais nuo sklerozos kraujo indais. Drauge su vandenimi iš kraujo inkstai išskiria ir vitaminą C, todėl šaltyje gaunamos ekstra vitamino C dozės būna naudingos.

Šaltis per muskulus dvigubai greičiau praeina, kaip per taukus. Tai ištyrė britų mokslininkai, bet iš kitos pusės — riebalai kliudo kraujo apytaką ir dėl to riebūnai gali nuo šalčio net daugiau nukentėti.

Bandymai parodė, kad šaltoje temperatūroje žmogui geriau sekasi mąstyti, tačiau būnant ore ir esant žemai temperatūrai, mintijimo pajėgtumas menkėja.

Mūsų dienomis tironai yra pavojingiausieji laisvės skelbėjai.

— Bocrnc

Jau išėjo iš spaudos **P. KESIŪNO** 3-jų dalių romanas

Tarp žalsvų palapinių

Šio romano veikėjai lengvai suras kelią į kiekvieno lietuvio širdį, nes jie visi skaitytojui taip artimi ir mieli. Čia sutiksi savo brolį, didvyriškai kovojantį dėl kilniausio idealo — dėl žmogaus laisvės. Šalia jo išvysi nemažiau ryžtingą ir savo sesutę. Pagaliau išgirsi bevilčiškai vaitojančią ir savo motulę. Pagyvensi nors alandėlę ir Tu jų kančiomis. pasisielok jų argais.

292 pusl. Kaina $3.00

Užsakymus su pinigais siųskite:

DRAUGAS
2334 So. Oakley Ave.
Chicago 8, Ill.

TELEVIZIJOS, RADIO IR FONOGRAFAI

GERA NUOLAIDA
Garantija — Išsimokėjimai
APARATŲ SUTAISYMAS
dirbtuvėse ir namuose atliekamas prityrusių inžinierių. Sąžiningas ir geras patarnavimas garantuotas.

DAINA TELEVISION
sales - service
3120 S. Halsted — DA 6-6887

TADO BALČIUNO
PRECIZIŠKAS LAIKRODŽIŲ TAISYMAS
LONGINES, WITTNAUER, BULOVA ir kt. šveicariški laikrodžiai tikrai žemomis kainomis.
2156 W. 23rd St. Tel. YA 7-0841
DARBO VAL.: 9-2:30 ir 4-8 v. v.
Šeštadieniais 10-2:30 ir 4-8 v. v.

DĖMESIO
VLADAS ŠIMAITIS
Real Estate
3452 So. Halsted Str.
Chicago 8, Ill.
Tel. YArds 7-8333
BIshop 7-0480
Namų pirkimas, pardavimas, nuomavimas, nuosavybės dokumentai, valdymas, paskolos. Perrašinėjimai, vertimai, pajamų mokesčių pareiškimai, nuomų pakėlimui blankai, imigracijos ir natūrai pagalba.

Turėsime daugiau dramos veikalų

Dramos veikalui parašyti konkursui buvo atsiųsta viso 23 veikalai, kurių didelė dalis jūry k-jos narių nuomone yra visai tinkami vaidinti scenoj ir todėl jų parašymas gerokai pašalino mūsų veikiantiems teatro kolektyvams statytimų veikalų trūkumą. Lietuvių Kultūros Fondas šiuo metu gyvai svarsto klausimą, kuriuo būdu šiuos veikalus padaryti prieinamus visiems, kurie jais domisi. Pirmoje eilėje norima su daryti visų šių veikalų katalogą, kuriame būtų duotos autorių pavardės, jų adresai ir trumpas kiekvieno veikalo apibūdinimas bei pastatymo bendri reikalavimai. Šis katalogas bus bandomas paskelbti spaudoje ir galės būti pasiųstas kiekvienam, kas juo domėsis. Katalogas turi tikslą padėti mūsų teatrams tiesioginiai susirišti su autoriais dėl jiems įdomių veikalų panaudojimo.

Lietuvių Kultūros Fondas artimiausiu laiku bandys susirišti su kaikuriomis lietuviškų knygų leidyklomis ir tarsis dėl kai kurių scenos veikalų išleidimo. Be to tikimasi, kad jury komisijos nariai artimoje ateityje mūsų spaudoje paskelbs bendrą konkursui atsiųstų veikalų įvertinimą.

Dėl šių visų priežasčių šiek tiek nusitęs konkursui atsiųstų veikalų rankraščių grąžinimas autoriams.

Taip pat teko patirti, kad yra susidomėjusių asmenų, kurie nori bandyti daryti žygių pirmą premiją laimėjusį veikalą PABUDIMAS išversti į anglų kalbą ir ji išleisti.

Iš tautosakos

Jauną dančina zūbas, o jau seną — rūbas (Lazdijai).

Skaito, kai mergos plikius, norėdamos, kad šaltis trūktų. (Dusetos).

Aš kitur akies netraukiu katrą mylių, tos ir laukiu. (Žvirgždaičiai).

Moteris prieš vestuves švelni, kaip žvirblio kaklo pūdas. (Kybartai).

Užrašė **J. Būga**

"Serving you since 1922"

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
1447 S. 49th Ct., tel. TOwnhall 3-8131
CICERO 50, ILLINOIS

Kviečiame kreiptis pas mus su pirmų mortgičių reikalais dėl perkamo arba statomo namo.

DUODAME PASKOLAS ANT NAMŲ
- **Su mėn. atmokėjimais**
- **Ant ilgų ir trumpų metų**
- **Chicagos apylinkėje**

Patarnavimas greitas
Įstaigos valandos:
Kasdien nuo 9 iki 5; pirmadienį nuo 9 iki 8; šeštadienį nuo 9 iki 1; trečiadienį uždaryta visą dieną.
Dabartinis dividendas 3% ant padėtų pinigų taupymo sąskaitoje.

JUOZAS GRIBAUSKAS, vedėjas

ANTRĄ KARTĄ BUS PERSTATOMI!

Miko Petrausko Vaizdai

Meno Ansamblis, ALICE STEPHENS Vadovaujant, Perstatys
Tris scenas iš liaudies operų: „Eglė, Žalčių Karalienė" ir „Birutė".

Sekmadienį, Kovo 1 d., 1953 m., 3:30 val. po pietų

GRAŽIOJE IR PUOŠNIOJE MARIA HIGH SCHOOL SALĖJE
Prie 67-tos ir California Gatvių, Chicagoje, Ill.

Visuomenei pageidaujant Meno Ansamblis vėl perstatys Miko Petrausko Dainų Vaizdus su trim scenom iš Liaudies Operų. Šis perstatymas bus tobuliausiose aplinkybėse, Seselių Kazimierietių naujoj salėje, kuri yra ypatingai pritaikinta scenoms ir panašiems veikalams. Vėl bus dainuojamos Miko Petrausko populiariausios dainos ir statomos mėgiamiausių Liaudies Operų scenos.

Jurgio Šapkaus nupieštos scenarijos; **Stefanijos Traškienės** siūti kostiumai ir **Aldonos Valeišaitės** koreografija bus scenoje Liaudies Operų perstatyme.

BILETUS ĮSIGYKITE IŠ ANKSTO „DRAUGO" RASTINĖJE

Biletų kainos: raudono kaspino sekcijoje $2.00; parteryje $1.50; balkone $1.25

America Hispanica novelėje

JURGIS GLIAUDA, Detroit, Mich.

Etnografinė lotyniškosios Amerikos sąvoka apima milžinišką geografinį plotą. Tame plote yra Meksika, Kuba, Centrinė ir Pietinė Amerikos. Penkiolikos valstybių sutelpa tojo etnografinėje sąvokoje.

Gyvenantį tame plote žmonių masė, kad ir turinti bemaž vienodos istorinės evoliucijos poveikį, iš kolonijinių žemių žengdama į nepriklausomumą, kad ir paveldėjo vienodą kultūrinį palikimą iš buvusios metropolijos — ji yra nepaprastai įvairi.

Visuomenė, išsidėsčiusi skirtingiausiose geografinėse sąlygose: džiunglėse, pampose, kalnuose, mažuose ispaniškųjų hidalgo dvasios kupinuose miesteliuose, medžiotojų gyvenvietėse, salose, vandenynų pakraščiuose — negali būti vientisa ir monolitiška. Ta visuomenė yra milžiniškas buities apsireiškimų chaosas. Geografinės sąlygos, ypatingai ryškios menkesnės civilizacijos kraštuose, formuoja buities įvairumus, o dėl to tos visuomenės nariai nėra standartinis didmiesčio žmogaus tipas — bet daugybė mums, europiečiams, naujų, keistų, nevisuomet suprantamų, aiškių ir mūsų logikos suvokiamų individų.

Tos visuomenės narį formavo gyvenimo sąlygos labai skirtingos nuo sąlygų formavusių europietį.

Visumoje, tos milžiniškos visuomenės veidas, jos hidalgai, criollo, pelado, cholo, roto, indėnai, visad būtų likęs mums neįžvelgiama, neaprepiama mįslė.

Tos visuomenės veidas mums visad atrodytų mįslė, pasislėpusi Amazonės džiunglių tvaike, Andų kalnų tarpekliuose, pampų lygumose, mažųjų miestelių skersgatviuose. Tai visad būtų mums tiktai egzotika, nerealus gyvenimas, mįslė.

Atskleidžia mums nežinomos visuomenės gyvenimo glūdumas

Stebėtini tos visuomenės nariai — rašytojai ima tą etnografinį chaosą, suteikia tam chaosui formas, pavidalus. Įrėmina chaosą į meno kūrinio rėmus. Mes regime jau nebe chaosą, bet rašytojo kūrybos apipavidalintus naujojo gyvenimo vaizdus. Tos visuomenės gyvenimas, kad ir kaip svetimas jis mums bebūtų, darosi mums suprantamas, artimas, ir net gi savas, nes daugely atvejų mes jau gyvename kartu su tos visuomenės nariais jų gyvenimu ir suprantame juos.

Taip Povilo Gaučio parinktieji lotyniškosios Amerikos meno kūriniai atskleidžia mums anksčiau mums nežinomos visuomenės gyvenimo glūdumas. Prieš mus paraduoja novelistų kūrybinės galios amžinam gyvenimui prikelti dešimtys tos visuomenės tipų, įskamba tos visuomenės moraliniai ir politiniai credo, idėjos, potroškiai, interesai, kova dėl egzistencijos — viskas tai mus veikia vienaip ar kitaip, apvaisina mūsų mintijimą, atskleidžia kitus, dažnai ir nenuvokiamus, akiračius dvasiniam žvilgsniui.

Povilas Gaučys su didele erudicija ir didele menine nuovoka sutelkė 41 novelistą iš 15 lotyniškosios Amerikos valstybių ir leido jiems patiekti lietuviui skaitytojui 51 novelę, kurių kiekviena taip ryškiai nuspalvinta jų gyvenamos aplinkos koloritu.

Skaitau ir stebiuosi

Aš skaitau "Pietų Kryžiaus padangėje" novelių knygą, kurią šiomis dienomis išleido Lietuviškos Knygos Klubas ir aš stebiuosi.

Man nuostabu, kad gaivalingas tos knygos puslapių poveikis man taip ryškiai primena Niagaros krioklį; tą krioklio įspūdį, kada matai jį pirmą kartą.

Anksčiau tik įsivaizduojamas chaosas tampa realus; pamatytas, jis jau egzistuoja manyje. Iš nežinomų tolių tvinsta vanduo ir verčiasi žemyn, staigą praradęs dugną. Parblokštas ir virpėdamas, aš stebiu to milžiniško potvynio kritimo sceną. Tai žiaurus chaoso triumfas. Ir, staiga, chaosas tampa suvokiamas — upės krantai jam suteikia formą. Pasąmonėje jau atšvyti to chaoso prasmė, dėsningumas, neišvengiamumas ir stebėtinas to reiškinio grožis.

Kaip putomis pražilę Niagaros krioklio kaskadai veržiasi į dvasią viena po kitos "Pietų Kryžiaus padangėje" rinkinio

J. Pilipauskas — P. Amerikos novelių antologijos viršelio iliustracija

novelės. Dažnai anksčiau ir nepažinti net vardais autoriai, meno kūrinio formoje perteikia mums jų visuomenės sielos dalelę.

Skaitydami, mes jaučiamės turtėją patirtimi, tos "terrae incignitae" atskleidimu, kuri apgaubta mus žavinčia rafinuotai estetinio gėrėjimosi nuotaika.

Štai kodėl visų pirma, aptariant šią knygą, kuri yra tokia retenybė mūsų knygos rinkoje, tenka kalbėti apie bendrąjį iš knygos puslapių gaunamąjį įspūdį.

Prancūzų ir P. Amerikos novelės

Paskirų novelių forma nevisad yra tos novelės tipas, kurį standartiniu padarė prancūzai. Nevisad novelės pagrinde čia glūdi staigmenos efektas skaitytojui. Lotyniškosios Amerikos novelisto novelė dažnai yra vaizdas, kuriame niekad nepamirštamas ir statiškasis elementas — etnografinis momentas, bet kaip tiktai tai ir yra tas originalumas, nes tada novelė kupina naujo, pašalaičiui nežinomo ir įdomaus kolorito. Statiškojo elemento fone ypatingai raiškus ir dinamiškas novelės herojų dvasiškasis pasaulis, kupinas pietietiškojo temperamento.

Brandi, dažnai labai taupi žodingumui forma stato tas noveles greta geriausiųjų pasaulinės novelės meisterių. O nenudėvėtas tų novelių naujumas siužete, kilnus paprastojo žmogaus psichinis gyvenimas, neatmieštas didmiesčio srutomis, bet vis labiau artėjąs į gamtą ir primityvą, veikia ypatingu šviežumu ir suteikia šioms novelėms pirmumą prieš jau gerokai apdėvėtą Europos novelę. Atrodo, vertime autoriai neprarado savo savitumo. Žodinės išraiškos estetika perteikta puikiai vertime. Dažnai apčiuopiamas tas kalbos ritmas, kuris plakė originale.

Milžiniška amplitudė

Milžiniškos visuomenės dvasia kvepuoja 41 novelisto kūriniai sutelkti draugėn šioje knygoje. Tai milžiniška daugiaveidžio žmogaus pavaizdavimo amplitudė: nuo sukrėčiančiai šiurpių novelių (Kalnuose, Kondoro medžioklė) iki subtilių, kupinų švelnių nedasakymų (Sužadėtinių giesmė). Tos amplitudės brėžyje dešimtys įvairaus ekspresingumo ir įvairaus kolorito: tylaus, pamaldaus, fantastiško ir artimo Poe, ilgesingo, melancholiško, drąsaus, brutalaus ir vėl meilaus ir graudaus.

Vienos atskiestos humoro (Laiškas Dievui, Trys juodvarniai), kitos plkantiškai žaismingos (Trys Marijos); vienos siekia piešti pergyvenimą net pačio veikėjo nesugaunamą savo sieloje (Rankos), kitos kupinos drąsaus pjūvio per žmogaus psichikos gylį (Kaltininkė).

"Kambario viduryje žiburio šviesa ištiesė ant sienų milžiniškus ir pašaipius šešėlius" — pradeda Čilės rašytoja M. Brunet savo novelę. Mes stebime knygoje tilpusių. Mes stebime šioje knygoje tuos šešėlius, kuriuos atmušė šioje knygoje visuomenės žiburio šviesa — rašytojai.

Tie šešėliai — žmogaus šešėliai, jo sielos atšvaistės. Mes imame matyti žmogų, visdėlto tokį vienodą ant visos mūsų planetos, po visais jos meridianais, kada pasiekiame įžvelgti žmogaus aistras ir jo sielos slėpinius. Ir dėlto tas žmogus suprantamas, kad ir skirtingiausiose buities sąlygose begyventų.

Primityvaus gyvenimo sąlygose žmogus artėja į gamtos gyvio primityvumą. Tokio tipo žmogaus vaizdų apstu lotyniškosios Amerikos rašytojų veikaluose. Žmogus gyvena gamtos gyvio instinktais. Žmogus plėšrus, kaip plėšrūs džiunglių padarai, gyvenų džiunglių teisės įstatymais. Ir žmogus, asketiškas altruistas stebėtinai gali sutilpti greta džiunglių teisės žiaurumo ir būti tobulas tarp žiaurių ir menkų. Neaprepiama ta milžiniška erdvė, kurioje telpa lotyniškosios Amerikos visuomenė; ir neaprepiama savo spalvingais apsireiškimais ir niuansais pietiečio siela — aistri, entuziastinga, ekpresyvi, karšta ir žūtbūtinėje kovoje ir visą pavergiančioje meilėje.

Čechovas, Caldwell ir pietiečiai

"Žmonijos grimasos dainius" Mopasanas vaizdavo savo visuomenę — siauradvasius žmones, kurių sielų erdves suspaudė jų gyvenamų pastatų sienos; Čechovas davė mums jo visuomenės nuorašą, kuriame dominuoja bevališkumas; dabar taip Jungtinėse Valstybėse išplitęs Erskine Caldwell-originalus primityvų ir sukarikatūrintų monstrų vaizdavimu, kuriuos, būk tai, jis surado Georgijos padangėje.

Turi savo veidą ir lotyniškosios Amerikos novelės žmogus: brutalus ir bestiališkas, žudąs kitą ir besiaukojąs kitam, primityvus ir subtilus, visad kupinas laisvės potroškio, niekad ne vergas, išdidus senojo ispaniškojo hidalgo išdidumu.

Bendrame fone stipriai plaka socialinio gyvenimo išraiškos. Tariant Povilo Gaučio žodžiais: nuo Meksikos ligi audringojo Magelano sąsiaurio visa Lotynų Amerika gyvai ir gyvenimiškai atspindi josios buities novelėje (pusl. 22).

Puikus perlų vėrinys

Gaučys patiekė išsamiai enciklopėdiškus aptarimus kiekvieno rinkinyje tilpusio autoriaus kūrybos esmės ir knygos įvadę pasigerėtinai vykusią "Lotynų Amerikos novelės" apžvalgą. Gaučys neatskiedė šio rinkinio problematiškais vardais, kaip kad atskiestas problematiškais vardais mūsų poezijos rinkinys, kur greta neišvengiamai dėtinų į tokį rinkinį vardų, sudėti ir tokie, apie kuriuos skaitytojas sužino tik iš to poezijos rinkinio, bet kurie, rinkėjų subjektyvine nuomone, dar kada nors pagarsėsią. Tad Povilo Gaučio sudarytas rinkinys sistemos ir logikos požiūriu yra be priekaišto. O to rinkinio medžiaga yra geri pavyzdžiai mūsų rašytojams, kada jie pasineštų rašyti noveles. Juk mūsų novelių konkursuose premijuotieji veikalai parodė, kad mes visiškai neturime novelinio žanro ir jo nekultivuojame net ir konkursuose.

Povilas Gaučys, kaip perlų jieškotojas surado lietuviui skaitytojui perlus lotyniškosios Amerikos lektūros lobyne ir puikųjį tų perlų vėrinį patiekė mums.

Puiki knyga ir puikios valandos, kurias skaitytojas praleis prie tos knygos puslapių.

Sausio 31, 1953

Ekspedicija į vandenyną

Yale Universiteto ekpedicija išvyksta į Ekvadorių, iš kur tyrinės veikimą Humboldto srovės Ramiajame vandenyne. Ji išsitiesia per 2,000 mylių paliai P. Amerikos vakarinį pakraštį. Ypač bus studijuojama žuvų augimas, nerštai, pribrendimas tose srityse.

Karoliukai nuo mėnulio

Kaikuriose žemės vietose, kaip Australijoje, Indokinijoje, o taip pat ir Texas valstybėje randama nedidelių stiklo karoliukų įvairiausių formų. Jų tyrimas parodė, kad jie sudaryti iš medžiagos kitokios, negu žemėje randama. Mokslininkai paskutiniu metu priėjo nuomonės, kad jie bus atkritę nuo mėnulio. Mėnulio paviršius yra apdengtas sutrupėjusių uolų dulkėmis. Ant mėnulio, kaip ir ant Žemės, iš erdvių krinta meteorai. Kadangi apie mėnulį nėra oro jiems prilaikyti, tai jie krintta didesniu greičiu, kaip 45 mylios per sekundę. Stiprus jų smūgis į mėnulį, pavirsta karščiu, kurs sutirpina susmulkias daleles mėnulio paviršiaus ir jas trenkia tolyn į visas puses. Kadangi mėnulio trauka šešius kartus mažesnė, kaip Žemės, tai, jei tos dalelės skrieja didesniu greičiu, kaip dvi mylios per sekundę, jau jos gali atsiplėšti nuo mėnulio traukos, patekti į Žemės trauką ir užkristi ant mūsų planetos. Taip aiškinama kilmė tų atradimų karoliukų nuo mėnulio.

Mažiausias radijo siųstuvas

Radijo mėgėjas L. Breetz Washingtone, D. C., išrado labai mažą aparatą, kurs trumpomis bangomis gali siųsti garsą iki 500 mylių aplinkui ir iš tiek pat garsą priimti. Aparate tėra dvi lempos: viena siuntimui, kita priėmimui. Pats aparatas tėra 6½ colio ilgio, 5½ colio pločio ir 4 colių augščio. Jis neturi savo elektros šaltinio ir veikia prijungtas prie namų ar automobilio radijo aparatų.

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAMS PRISTATOME VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-1272
APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRISTATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI
RAŠTINĖ ATIDARYTA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. vakaro

MODERNAUS ŠOKIO STUDIJA
A. Valeišaitės ir Grigaliūnaitės-Lazauskienės
3130 So. Halsted St.
Tel. CAlumet 5-9339
Priimami mokiniai: pirmad., antrad., trečiad. ir penktad. nuo 5 v. iki 8 v.v.

PERKRAUSTAU BALDUS VIETOJE IR IŠ TOLIMESNIŲ DISTANCIJŲ
TURIS ILGĄ PATYRIMĄ
JUOZAS NAUJOKAITIS
6819 So. Rockwell Street
CHICAGO 29, ILL.
Tel. WAlbrook 5-9209

DĖMESIO!
Į jūrą, į mėlynuosius vandenis! Jums vadovu bus naujai išėjusi B. Stundžios knyga
"Buriavimas ir jūrininkystė"
Ją įsigyja kiekvienas buriuotojas, buvęs ar esąs jūrų skautas, jūros bičiulis, vandens sporto mėgėjas. Taip pat puiki dovana jaunimui įvairiomis progomis.
125 pusl. Kaina $2.00
Užsakymus su pinigais siųskite
DRAUGAS
2334 So. Oakley Ave.
Chicago 8, Ill.

SOPHIE BARCUS RADIO PROGRAMA
Iš WGES Stoties — Banga 1390
PIRMAD. iki PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryte
ŠEŠTAD. 8:30 iki 9:30 ryte
PIRMADIENIO vak. nuo 7—8 v.
Sekmad. 9:00 val. ryte iš stoties WOPA — 1490 kil.
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Ill. HEmlock 4-2413

KLAUSYKITE:
LITHUANIAN MELODIES
STOTIS WPAG BANGA 1050 KIL
Kiekvieną sekmad. 3:00—3:30
(Detroit laiku)
REIKALAIS KREIPKITĖS
15756 Lesure Ave.
Detroit 27, Mich.
Tel. BRoadway 3-2224

CONRAD'AS - FOTOGRAFAS
(LIETUVIS)

Moderniškai įrengta vieta įvairiom nuotraukom. Specialybė - vestuvės. Jaunavedžiams duodama puiki ir brangi dovana. Sąžiningas ir gražiai atliktas darbas.
414 WEST 63rd STREET
Tel. ENng. 4-5883 arba ENg. 4-5840

Diena Ateis, Kai Būsi Linksmas Sutaupęs!
Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje. BRIGHTON SAVINGS & LOAN moka 3% pelno ant jūsų sutaupų.
Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki $10,000.00.
BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.
4071 Archer Ave. į vakarus nuo California Ave.
CHARLES ZEKAS, Sec'y
OFISO VALANDOS:
Pirmad., antrad., penktad ir šešt. 9:00 ryto iki 4:30 p. p.
Trečiad. 9 ryto iki 12 v. d.
Ketvirtad. 9 ryto iki 8 vak.

SEGHETTI TRAVEL BUREAU
2451 So. Oakley Ave. CHICAGO 8, ILL. Tel YArds 7-3278 ir 79
KELIONĖS:

LĖKTUVAIS, GELEŽINKELIAIS, AUTOBUSAIS, LAIVAIS

Parūpiname bilietus, viesbučius ir sutvarkome visą su kelione surištas dalykus. TURIME LIETUVIŲ SKYRIŲ. Pildome afidevitus. Keliones planuokite iš anksto kitiems metams. Anksčiau užsisakykite bilietus kaip lėktuvais taip ir laivais, tai būsite tikri, kad tikrai gausite vietas. Pirkdami bilietus pas mus nemokėsite brangiau ir išvengsite laiko sutrukdymo, nes nereikės lankytis nei į geležinkelio stotį ar aerodromą, nes visa tai atliksite vienoje vietoje — PAS MUS.

APSIŽIŪRĖK IR TAUPYK SAUGIAI
STANDARD FEDERAL turtas virš $35,000,000.00
Atsargos Fondas 3,000,000.00
STANDARD FEDERAL yra narys Federal Savings & Ins. Corp. ir Federal Home Loan Bank System.
ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.
JUSTIN MACKIEWICH
President and Manager

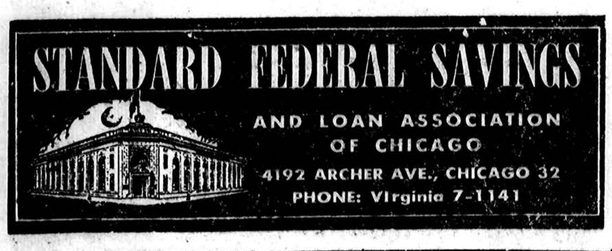

PRADĖK TAUPYTI PAS...
MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4038 Archer Avenue Chicago 32, Ill.
Telefonas: LAfayette 3-6719
KIEKVIENA SĄSKAITA APDRAUSTA IKI $10,000.00
Mokame Aukščiausius Dividendus
AUGUST SALDUKAS, Sekretorius

RAKANDAI VISŲ IŠGARSĖJUSŲ IŠDIRBYSČIŲ
KAINOS IR SĄLYGOS VISIEMS PRIEINAMOS
Mes turime parodoje didžiulį pasirinkimą:
Brangenybių, Deimantų, Laikrodžių, Rekordų, Phonografų, Radijų, Pianų, Televizijų, Siuvamų Mašinų, Seklyčios Setų, Miegamajam Baldų, Valgomajam Setų, Grindinių ir Stalinių Lempų, Retkarčiais vartojamų baldų—įvairių, Kaurų, Karpetų, Linoleum, Matracų ir Hollywood Lovų, Jaunimui Baldų, Žaislų, Elektrinių Prosų, Skalbiamų Mašinų, Elektrinių Saldytuvų, Freezerių, Gazinių pečių, Gazinių šildytuvų, Elektrinių Pečių, Studio Couches, Hide-a-Beds lovų.
3 Aukštai Puikių Baldų ir Namams Reikmenų
JOSEPH F. BUDRIK, Incorporated
3241 So. Halsted Street Tel. CAlumet 5-7237
Krautuvė atidara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30 P. M. Kitais vakarais iki 6 val. vakaro. Nedėliomis uždaryta. Budriko Radio VALANDA leidžiama ketvirtadienio vakarais kaip 6-tą valandą iš stoties WHFC, 1450 kilocycles.

Lietuvių Auditorija
3133 So. Halsted St.
Telefonas:
VICTORY 2-6172

APLANKYKITE MŪSŲ LIETUVIŠKO STILIAUS SVETAINĘ
Šalia baro atskiros ložės • Vietiniai ir importuoti gėrimai
KETURIOS SALĖS
Vestuvėms, pobūviams, koncertams ir susirinkimams
Stalo Tenisas • Šachmatai • Staliukai Preferansui

RUOŠKITĖS VELYKŲ VAKARUI!
Balandžio mėnesio 5 dieną, sekmadienį
Šokiams groja:
BALIO PAKŠTO ORKESTRAS

Per Klausučių Ūlytėlę

DR. P. CELIEŠIUS, Indiana Harbor, Ind.

Neseniai knygų rinkoje pasirodė nauja Liudo Dovydėno apysaka: „Per Klausučių Ūlytėlę", išleista Gabijos, 176 p., dėl kurios kūrybinės ir etinės vertės tenka tarti keletą žodžių.

Paskleidęs keletą puslapių jau gali justi, kad autorius yra „senas vilkas" grožinės literatūros srityje: turi savitą, lengvai valdomą stilių, pasirinktiems tipams atitinkamą žodyną, todėl knygelė yra lengvai skaitoma. Ši apysaka yra naujas įnašas į kaimo būties vaizdavimą. Tai keletas neva pamaldžių kaimiečių susitarę traukia pėsti į Šiluvos atlaidus. Kelionė prailgsta. Pakeliui turi įvairių erotinių nuotykių. Piligriminis tikslas išvirsta į erotinį. Iš ketverto maldininkų vienas miršta, du veda ir tik vienas pasiekia kelionės tikslą.

Kūrybinė apysakos forma yra gyva ir vaizdi. Autorius įsijaučia į žmogaus emocinį pasaulį ir smulkiai pavaizduoja meilės užmačias ir to jausmo laipsnišką perėjimą į erotizmą. Taiklus trumpų, bet ryškių palyginimų ir figūrų pavartojimas teikia kūrinėliui meninės vertės. „Toji žinia, kaip liepsna smilgų viršūnėmis, apibėgo miestą... (5 p.), „... naktis lyg maišu nusileido" (p. 50), „... blogų žodžių skraido ore daugiau, negu vortinklių rudens giedroje" (p. 57). „Piemenės plauku galima ir seną skerdžių nuvesti į pragarą" (p. 105), „... o mėnulis suspėjo pagauti kiekvieną ašarą ir persmeigia savo sidabriniu iešmeliu" (p. 43). „Tai muzika, muzika, kaulų smegenėles pasiekia" (p. 91), „... augštyn akimis įsikibęs" (p. 112), „... jis savo mažoj pirkioj pelijo nuo žmonių atplyšęs" (p. 115).

Meninės ydos. Sakoma, kad kūrėjas turi neribotą laisvę elgtis su savo veikėjais, kaip nori. Jis neatsakomingas už jų darbus ir net už jų nužudymą. Čia *ir iškyla niekuomet atbaigtai neišsprendžiama problema: ar rašytojas turi teisės rinktis savo kūrinio temai ką tik nori, ar, gal būt, jis yra ribojamas iki tam tikro neleistinumo laipsnio.*

Dažniausia atsakymas įvairuoja pagal rašytojų pasaulėžiūras. Tačiau, nepaisant pasaulėžiūrų skirtumo, visi, manau, sutiks, kad menas turi teikti žmogui estetinio pasigėrėjimo, o ne pasibjaurėjimo. Todėl ir temos pasirinkimas turi apimti ne pasibjaurėjimo teikiančią realybės sritį, pasirinktos temos meninis atskleidimas neturi išeiti iš jausmų pasaulio į geidulinę sritį, arba įgimtų potraukių atlikimo pavaizdavimą. L. Dovydėnas kurdamas savo „Per Klausučių Ūlytėlę" yra kaip tik prasilenkęs su minėtu meno reikalavimu. Jis sujaukė per vien religinį ir meilės jausmą su erotinių scenų aprašymais. Žmogaus gilus religinis jausmas yra suterštas ir tapęs priemone geidulių patenkinimui. Dėl to nevengia autorius net tokių ciniškų išsireiškimų, kurių paprastai žmonės viešai nevartoja, nes užgauna mūsų klausą ir nuskamba pasibjaurėjimo disonansu: „... nušalusias kojas karvės ragaišyje šildais" (p. 137). „Tryda, — nepakeldamas galvos atsakė Adomas." (p. 109) „... pagyvens, pagyvens kokį metą ir ima triesti. Nusitriedė" (p. 139). „... Ir štai mes prie Stebuklo, — jinai atleido jo rankas ir subloškė į savo sterblę" (p. 133).

Personažai. Keturi yra veikalėlio pagrindiniai tipai ir visi keturi degeneratai. Jie keliauja į atlaidus ir visi keturi išnaudoja atlaidinę kelionę nemoralumams.

Adomas miršta. Jo meilužė prie jo pašarvoto kūno budi ir čia pat su kitu kelionės draugu elgiasi palaidai. Svarbiausia yra tai, kad šio kūrinėlio tipai yra nepakankamai psichologiškai pagrįsti ir dėl to skaitytojo neįtikina. Kas girdėjo, kad normalūs kaimiečiai eidami į atlaidus ištisomis savaitėmis tąsytųsi po įvairius užkampius? Arba išėję į atlaidus visai negrįžtų į namus, nebažnytiškai susituoktų? Arba vėl nė iš šio, nė iš to senelis Simonas Kartanas veltui pasiūlytų visą savo turimą turtą su inventoriumi kažkokiems nežint-nepažint praeiviams dovanomis? Mes gerai žinome Lietuvos žmonių įsikibimą į žemės gabalą, už kurį iki kraujų pešis, bet niekam neatiduos. Žemės, ar trobesio savininkai ilgai svarsto ir apskaičiuoja, kam turės tekti jo nuosavybė po jo mirties.

Idėja. Nemažiau kenkia šio kūrinėlio meninei vertei ir tendencingas autoriaus nusistatymas pašiepti atlaidus ir maldingąsias keliones. Žmogus, nepažindamas Lietuvos kaimo įpročių ir religinio gyvenimo, perskaitęs šią apysaką, susidarytų klaidingą nuomonę: Lietuvos žmonės religiniu požiūriu yra de generatai, nes jie išnaudoja religines progas nemoraliems tiks*lams. Jeigu autorius būtų įvedęs vieną kurį tipą simulantų* ubagų gyvenimui pavaizduoti de generato veikėjo asmenyje, tai, be abejo, jis būtų turėjęs pagrindo. Bet išjuokti mūsų liaudies šventus religinius jausmus gali tik tas, kuriam pačiam jau nieko šventa nebeliko. Mes galime tik didžiuotis mūsų tautos religiniu gilumu ir grynumu, palyginus jį su kitų tautų religine dvasia. Tad ir šiuo požiūriu autorius prasilenkė su tiesa vaizduodamas mūsų tautos kaimo būties religinio įsijautimo iškarpą.

Etinė vertė. Gal kaikuriems kūrėjams ir nesvarbu, kokia jo kūrinio etinė vertė, nes jie kuria meną menui, o ne žmonėms. Tačiau kiekvienas kūrinys suponuoja ir publiką, kuri jį priims, juo gėrėsis ir pagal tai formuos palengva savo dvasią. Dėl to mums, skaitytojams, nėra tas pats, ar veikalas yra moralus, ar ne. Vienaip veikia kilnus meno kūrinys, kitaip veikia nemoralus. Kokia yra tautoje vieša spauda, filmos, teatras, televizija, tokia susiformuos ir jaunimo moralė. Šiam teigimui pagrįsti mes turime tūkstančius faktinių įrodymų kasdienos gyvenime. Teisingai A. Baltinis percituoja Solono posakį: „Rytoj turgavietėj šie juokai virs tikrove" (Aidai, 1951 Nr. 9). Autorius šia savo apysaka stipriai veiks negatyvia kryptimi jaunus skaitytojus ir prisidės prie jų dorovės griovimo. Autorius yra gana pajėgus žavėti skaitytoją menine forma, todėl visai be reikalo jis siekia pigiu būdu: erotine tematika laimėti daugiau sau skaitytojų. Dorovę griauti visada yra lengviau, negu ją puoselėti. Viena bloga knyga gali daugiau pakenkti, negu šimtas pataisyti. Todėl tikime, kad panašių pasakaičių iš gabaus ir vaizdaus rašytojo nepasirodys.

Studijos apie... barzdą

Mellon Institutas pravedė plačias žmogaus barzdos studijas, norėdamas atrasti praktiškų patarimų skutimuisi. Nustatyta, kad barzdos plaukai yra daug storesni už galvos, kaikurie net keturis kartus storesni. Viršutinės lūpos ir smakro plaukai tiek tankūs, kad vienam kvadratiniame colyje jų yra apie 700 — 800. Barzdos plaukai stovi ne tiesiai, o palinkę nuo 31 iki 59 laipsnių kampu, kas apsunkina skutimą. Barzdos plaukų sudėtin įeina azotas ir siera, sudarydami vadinamą keratiną. Keratinas sugeria vandenį, todėl prieš skutimą barzdos "atmirkymas" padaro ją minkštesnę ir lengviau skutamą. Apskaičiuojama, kad barzdos plaukai gerai atmirsta per 2 — 3 minutes. Tas barzdos atmirkimas tiek daug padeda skutimuisi, kad anas tyrimų institutas pataria barzdą sudrėkinus dar kokius kitus rytinio tvarkymosi dalykus atlikti prieš skutantis. Skustuvą reikia laikyti apie 25 laipsnius pakrypusį nuo odos. Besiskusdami vyrai gerokai nugramdo ir odą. Analizuojant atrasta odos nugramdyta apie kita tiek, kiek ir plaukų. Barzdos plaukai per mėnesį paauga pusę colio.

Žieminės padangos

Rinkoje reklamuojamos specialios žieminės padangos, kurios tinkamai veikiančios sniege ir purve. Prof. A. Easton jų veikimą ištyrė ir praneša, kad, nors su jomis važiavimas daug saugesnis, bet ir jos neatpalaiduoja vairuotojo nuo didelio atsargumo. Žieminėmis padangomis galima 5% lengviau sustoti snieguotame kelyje, kas nėra labai didelis laimėjimas. Su retėžiais ant ratų automobilis gali užvažiuoti 23 laipsnių statumo kalną apsnigtu ar leduotu keliu, tuo gi tarpu vien su žieminėmis padangomis tokiu keliu tegali koptį į 5 laipsnių augštumą.

Prieš jūros ligą

Kanados kariniai tyrinėtojai nustatė, kad jūrų ar, panaši, lėktuvais skrendančių žmonių liga atsiranda dėl judėjimo tų skysčių, kurie yra žmogaus ausies labirinte. Taigi geriausi vaistai prieš tą ligą yra sumažinimas galvos judėjimo. Daug padeda, jei lėktuvuose yra įtaisyta galvai atrama, ar jeigu laivu važiuojant ar lėktuvu lekiant galva laikoma atlošta. Padėtį pablogina dažnas galvos sukiojimas pasižiūrėti peer langą.

Ko vertas amerikietis?

Amerikietis vidutiniškai sveria 160 svarų; jei jis būtų visas iš aukso, jo vertė būtų $88,000. Tačiau, jei tas žmogus per metus uždirba $5,000 ir jei gyvens 65 m. amžiaus, iš viso jis gaus $175,000, taigi — daugiau kaip dvigubai, negu vertas gabalas aukso, tokio pat svorio, kaip jis.

Vietnamio kadetai

Nam Dinh karininkų mokykloje iš 360 studentų net arti ketvirtadalio yra katalikai. Šiaip jau didžioji jų dalis — budistai.

Televizija auklėtojams

Federalinė Bendravimo Komisija davė leidimus 242 JAV švietimo įstaigoms turėti savą televizijos programą auklėjimo reikalams.

DĖMESIO!

Reikalaukite pas visus knygų platintojus tik ką iš spaudos išėjusio P. Abelkio istorinio romano

Žemaičių Krikštas

apie kurį skaitytojų atsiliepimai kuo geriausi. Negaudami vietoje, įdėję Money Orderį, kreipkitės laišku į **V. Malakauską, 10716 So. Wabash Ave., Chicago 28, Ill.** Knyga 422 psl., drobės viršeliais, kaina $3.50. Platintojams, užsakantiems nemažiau 10 egz., duodama nuolaida.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

duoda tremtinys prieš karą baigęs Čikagos Universitetą

Vienas doleris val. — privačios. Vertimai, Anketų pildymas, Įvairūs raštai angliškai.

K. KALNĖNAS
6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29
(3-čias aukštas, durys po kairę, arti 63-čios gatvės ir California Ave.)

DĖMESIO PENSININKAI!
Kambarys su visu išlaikymu ir apskalbimu, $25 į sav. Priimame senesnio amž. vyrus ir moteris į gražius privačius namus; puiki apylinkė laukuose.
REST HAVEN
9th Ave. arti Lake St. į vak. nuo Addison
Elmhurst, Ill.
Tel. Elmhurst 3442-J-1

DĖMESIO SAVININKAI!
Gaukite apskaičiavimą dabar! Gazo ir alyvos pakeitimai. Atliekame visokių rūšių krosnių įvedimus pataisymus; aptarnaujame katilus. Virš 25 metų patyrimas.
Šaukite Mr. Allen, ONtario 2-1811
ADVANCE HEATING
1409 Washington, Waukegan, Ill.

STUDIO OF DANCE ARTS

Instrukcijos pradedantiems bei paženguslems mokiniams: CLASSICAL BALLET CHARACTER BALLET BATON TWIRLING "Pre-Dance" klasės 3 ir 4 m. amž. vaikams 4 pamokos $7.00

Studija atdara kasdien 3 iki 6
Šeštadieniais 10 iki 6
1102 WEST 18th STREET
TAylor 9-9339

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a. a. Arkivyskupo Matulevičiaus, MIC, atgaivinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Marijonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe; Dievui leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje; jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius; skelbia misijas. Pasiaukokite Dievo tarnybai; darbuokitės po Panelės Švenčiausios vėliava; stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; rašykite novicių vedėjui. Laiške pažymėkite kiek mokslo baigėte, kiek amžiaus ir koks sveikatos stovis. Laišką siųskite žemiau paduotu adresu.

AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?

Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolijos darbus mokyklose, spaustuvėse, raštinėse, bažnyčiose ir kitur. Labai pageidaujami moką kokį amatą. Norintiems pramokti kokio amato bus sudaryta proga.

Paaukokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelei Švenčiausiai. Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite su novicijato vedėju; pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.

MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY, CLARENDON HILLS, ILLINOIS

DĖMESIO NAMŲ SAVININKAI!

MES ĮTAISOME: Centralinius apšildymus bei pakeičiame į gazinį ar aliejinį apšildymą už prieinamas kainas. — Centralinis apšild.
Nemokami apskaičiavimai — vykstame bet kur — Gas-proofing; Inspektavimas ir Resetting

PLEASANT HEATING & SHEET METAL
WEntworth 6-2038

MAISTO KRAUTUVĖ
Midwest Store
JONAS IR STELLA SANVAIČIAI, Savininkai

PASIRINKIMAS ĮVAIRIŲ VALGIŲ. LIETUVIŠKI SŪRIAI. NESŪDYTAS SVIESTAS, KUMPIAI. DEŠROS IR KITI MAISTO PRODUKTAI.

BORDEN'S PIENO PRODUKTAI

KRAUTUVĖ ATDARA KASDIEN NUO 7:00 v. ryto iki 10:00 v.v.
SEKMADIENIAIS ATDARA NUO 7:00 v. ryto iki 10:00 val. vak.
2515 West 69th Str. — REpublic 7-9259

GĖLIŲ KRAUTUVĖ
THE PEOPLES FLORISTS

SKINTOS GĖLĖS • VESTUVINIAI BUKIETAI • LAIDOTUVIŲ VAINIKAI. MENIŠKAI ATLIEKAME UŽSAKYMUS.

1850 W. 47th Str. — Telef. LAfayette 3-1786
R. & O. HOMKO, savininkai — Čia galite susikalbėti lietuviškai

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ
Stasys Dapkus

3255 S. Union Ave. Tel. CAlumet 5-1127
Prityręs mechanikas, turįs moderniausius įrankius gerai ir nebrangiai pataiso, karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja motorą, kad taupiau naudotų benziną ir alyvą. Dirbtuvė yra 3231 Lowe Ave., įvažiuoti reikia iš ičios. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite telef. susitarimui.

• **Sveikata daug priklauso nuo tinkamos duonos.** Geriausią ruginę duoną gamina Bruno kepykla, 3339 So. Lituanica Ave. Tel. CL 4-6376. Bruno duona paženklinta lietuviškomis spalvomis. Pristatoma į visas krautuves.

Kreditan pataisome
AUTOMOBILIUS
Darbas garantuojamas
Pagrindinis nudažymas
$22.50
Tiktai vieną savaitę giliuos su šiuo skelbimu
47th & Archer Ave. VI. 7-9676

Dėmesio namų savininkai!
Leiskite mums sutvarkyti jūsų elektrines problemas — Dideles ar mažas
Komerciniai — Industriniai — Rezidenciniai
Electrotechnikiniai darbai
McCLUSKY ELECTRIC CO.
3549 S. Halsted St.
Bishop 7-3124

Dėmesio namų savininkai!
FURNACES AND BOILERS
OIL OR COAL
Mes esame specialistai „conversion" darbuose. Pataisymai ir naujos dalys. Išvalymas ir aptarnavimas.
TEMPERATURE CONTROL CO.
Tel. SAcramento 2-7227
Mes dirbame mieste ir priemiestyje. Nemokami apskaičiavimai — FHA sąlygos.

DĖMESIO, SAVININKAI!
Skambinkite mums šiandien dėl gazo ir aliejaus perstatymų: 1 dienos įvedimas. Ronald Glaves, Lake Forest 1044, Lake Forest Tin Shop, Waterbury Heating plants, oro ventiliacija, metalo plokščių darbas, specialūs darbai.

PASINAUDOKITE GERA PROGA! SĄSKAITYBOS MOKYKLOJE 15 VASARIO PRADEDAMAS NAUJAS SEMESTRAS
Ši laida išeis visą kursą per trumpesnį laiką. Dėstoma Comptometras ir Mašinraštis. Pamokos eina dienomis ir vakarais. Laiką galite pasirinkti laisvai. Baigę šią mokyklą, lengvai gausite gerą darbą. Registruotis —
LIETUVIŲ AUDITORIJOJ
3137 So. Halsted, Chicago 8, Ill.

DĖMESIO!
Lietuvis lietuviui padėk! Pirkite 3402 Deodar St., Indiana Harbor, East Chicago, Ind., CASA ALVAREZ krautuvėje, kuri parduoda televizijas, tolimų ir trumpų bangų radijas, šaldytuvus, siuvamas mašinas ir visokiausius geros rūšies/baldus. Nusipirkę neužmirškite pranešti, kad skaitėte šią rekomendaciją lietuvių katalikų dienraštyje "Drauge". Nuoširdžiai dėkoju ir tikiu, kad neužmiršite atsilankyti. Telefonas 6090.

VIEŠOS VARŽYBOS!
Kiekvieną sekmadienį 2 val. po pietų. Namų reikmenys, įrankiai, baldai, žaislai ir t. t. Įsidėmėkite! Aš jums parduosiu jūsų įvairius dalykus! Ką jūs turite?
STEIGER'S AUCTION SALE
Lake St., Rt. 20. Skersai nuo aerodromo — 4 mylios vakaruose nuo LaGrange Rd., Helmhurst, Illinois, Tel. Elmhurst 9229-J.

DĖMESIO, SAVININKAI!
Gaukite apskaičiavimus dabar dėl visokių rūšių dailydės darbų. Specializuojamės į palėpių ir rūsių butus, naujus namus pastatome ir industrijos pakeitimus atliekame.
C. BALL & SON
619 S. Elmwood Ave., Waukegan, Ill.
DElta 6-9313

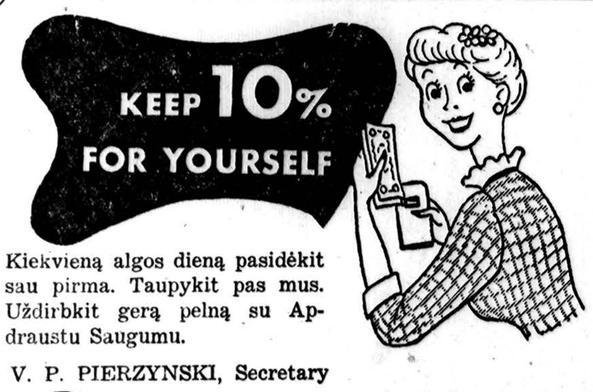

Kiekvieną algos dieną pasidėkit sau pirma. Taupykit pas mus. Uždirbkit gerą pelną su Apdraustu Saugumu.

V. P. PIERZYNSKI, Secretary

CONTINENTAL
SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
4559 SOUTH PAULINA ST. — YArds 7-0145-6

NELAUKITE, NES—
Rytoj Jau Gali Būti Pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai uariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. — Room 1043
Telefonas CEntral 6-5208

GENERALINIAI AGENTAI Šių Kompanijų:
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
IMPERIAL ASSURANCE COMPANY
PHOENIX INDEMNITY COMPANY
LUMBERMAN'S INSURANCE COMPANY
MICHIGAN FIRE AND MARINE INSURANCE COMPANY
COLUMBIA INSURANCE COMPANY

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

* Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
* Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas, ir krizes, ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
* Augštus dividendus išmokėjo visada be perstojimo.
* Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nedelskite — pradėkite taupyti šiandien!

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaroma.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VIrginia 7-7747

Prokuroras Višinskis tardo Staliną...

(Feljetono vietoj)

PRANYS ALŠĖNAS

Sovietų Sąjungos užs. reik. ministeris, Višinskis, prisimindamas savo prokurorišką kraują, atstovaudamas Sovietų Sąjungą Jungtinėse Tautose, dažnai mėgsta pakalbėti lygiai tokiu tonu, kuriuo kalbėdavo anais, "gerais laikais", kada jis ėjo Sovietų Sąjungos vyr. prokuroro pareigas ir kada šimtus bei tūkstančius nekaltų žmonių Stalinui padėjo pakišti po velėna.

Štai, kaip vaizduoja teismo procesą lenkų savaitraščio "Glos Polski" įžvalgus humoristas, M. K. Argus, jeigu ir vėl Višinskis atsisėstų prokuroro kėdėn, o teisiamuoju — būtų... Stalinas.

Višinskis: Kaip tamsta vadinatės?

Kaltinamasis: Vadinuosi Stalinu, Jozefu Wisarionovičiu.

Višinskis: Koks buvo jūsų paskutinysis užsiėmimas?

Stalinas: Buvau Sovietų Sąjungos ministeriu pirmininku.

Višinskis: Ar prisipažįstat prie mūsų iškeltų kaltinimų?

Stalinas: Taip, drauge prokurore, prisipažįstu. Visiškai prisipažįstu prie mano padarytų niekšiškių nusikaltimų.

Višinskis: Ar tai teisybė, kad draugas Stalinas esate gimęs Gruzijoj?

Stalinas: Taip. Visiška teisybė. Gimiau Gruzijoj.

Višinskis: Ką kaltinamasis žinote apie Sawannah?

Stalinas: Pažįstu Sawannah labai gerai. Jis buvo ryšininko rolėj tarp manęs ir žinomojo amerikietiško karo kurstytojo John Foster Dulles. Tai jo tarpininkavimu gaudavau pinigus už šnipinėjimą prieš sovietišką liaudį, jos mylimus vadus, o ypatingai prieš mylimiausį ir garbingiausį draugą ir mokytoją Malenkovą.

Višinskis: Kaltinamasis Molotovas prisipažino, kad abu buvote nariais slaptos sionistų organizacijos. Ar tai tiesa?

Stalinas: Taip. Tai tikra teisybė. Buvau prisiekusiu ir gaudavau savo veiklai direktyvas iš tarptautinio sionizmo centro. Būdamas paklusnus sionistų organizacijos narys, sugebėjau į svarbias raktines vietas rekomenduoti keletą geriausiųjų savo draugų, kaip: Gromyko, Malik, Budieny, Vorošilov ir keletą kitų, kurie visi veikėm prieš mūsų numylėtą tėvynę — Socialistinių Respublikų Sąjungą.

Višinskis: Ar kaltinamasis Stalinas norėtumėt išvardinti savo sionistinės veiklos bendradarbius užsienyje?

Stalinas: Taip, drauge prokurore. Išvardinsiu juos. Tačiau šiuo metu esu labai paveiktas ir gėdinuosi pats savęs, todėl sunku man net kalbėti.

Višinskis: Kaltinamasis Staline, prašau be išsisukinėjimų. Išvardinkit savo bendrininkus užsienyje.

Stalnas: Mano svarbiausiais bendrininkais buvo: Ben-Gurion, Ben-Franklin, ir Ben-Truman.

Višinskis: Kas daugiau?

Stalinas: Sionistinis generolas Ben-Eisenhoveris, amžinasis Sovietų Sąjungos priešas Ben-Churchill, amerikietiškas sionistas-fašistas Achesonas, be to, anglo-amerikietiškas šnipų vadovas Ben-Jacky.

Višinskis: Kaltinamasis turite galvoje Jack Benny?

Stalinas: Taip. Tikriausiai Jack Benny. Jis vadovauja šnipų akcijai Sovietų Sąjungoje, o taipogi ir kituose liaudies demokratiškuose kraštuose. Ir aš gavau iš jo 35 dolerius, kad sunaikinčiau savo mylimą tėvynę ir kenkčiau jo mylimai vyriausybei.

Višinskis: Kaip kaltinamasis sunaudojot gautus iš Jack Benny pinigus?

Stalinas: Atidaviau juos išsprogdinimo Penkmečio plano išlaidoms padengti.

Višinskis: Kokie kaltinomojo ryšiai buvo su nusmerktaisiais Čekoslovakijos išdavikais Slanskiu, Clemenčiu ir Rumunijos išdavike, kuri bus sunaikinta, Anna Pauker?

Stalinas: Tai teisinga, kad tie pasiutę šunes mano dėka užėmė tokias augštas vietas Čekoslovakijoj ir Rumunijoj.

Višinskis: Ar kaltinamasis prie to norite pasakyti, kad sąmoningai sulaužėte šventą sovietiškąjį nusistatymą nesimaišyti į užsienio suvereninių valstybių reikalus, turiu galvoj demokratines liaudies respublikas, ir padarėt intervenciją, kad tenai būtų priimtos į valdžią kaikurios mūsiškės kreatūros?

Stalinas: Taip yra, drauge prokurore, prisipažįstu kaltu. Prašau sunaikinti mane. Sušaudykite arba pakarkite.

Višinskis: Kaltinamasai, Staline, sprendimas nepriklauso nuo manęs. Mūsų garbingame krašte Liaudies Tribunolai yra laisvi nuo bent kokių pašalinių įtakų. Jeigu Liaudies Tribunolas priims jūsų prisipažinimus už kaltę, jūsų prašymas bus išpildytas: būsit sušaudytas, gi jeigu Tribunolas nepriims jūsų prisipažinimų už tikrus ir nuoširdžius — būsit pakartas. Mūsų teismai yra savarankiški ir teisingi...

Šis teisminio proceso aktas paruoštas pagal tradicijas, kuriomis vadovaujamasi šiuo metu satelitiniuose bolševikų kraštuose, teisiant ministerius ir kitus augštus pareigūnus už geležinės uždangos...

Trijų chirurgų pašnekesys

Kartą susitikę trys chirurgai: anglas, amerikietis ir rusas (iš bolševikinės Rusijos) tarpusavy turėjo šitokį pasikalbėjimą:

Anglas chirurgas: — Žinote, kolega, pas mus laikoma pavojingiausia operacija žmogaus smegenų operavimas. Tai yra, bene, viena iš sunkiausių operacijų.

Amerikietis: — O mes, amerikiečiai chirurgai, manome, kad yra pavojingiausias reikalas kai susiduriama su žmogaus širdies operavimu. Tai yra itin pavojingas ir sunkus chirurginis veiksmas.

Bolševikas chirurgas: — O, žinote, pas mus, Rusijoj, sunkiausia operacija žmogaus gerklėje esančių pagedusių tonsilių išpjovimas — tonsilektomija...

— Kaip tai? — nustebo anglas ir amerikietis chirurgai. — Juk tai, bene, viena iš lengviausių operacijų...

Bolševikas: — Hm, gal taip yra pas jus, kolegos, tačiau pas mus — visai kas kita. Sovietų Sąjungoj žmonės yra taip susičiaupę, kad jų pražiodymas — chirurgui tikra bėda...

Mokykloj

Okupuotoj Lenkijoj mokytojas komunistas aiškino vaikams:

— Dabar, vaikai, stebėkit, aš jums pasakysiu sakinį, kur bus ryški klaida: "Dievas išdalino vargšams mėsą ir juos pamaitino".

Klasėje viešpatauja tyla.

— Na, vaikai, juk šiam sakiny aiški klaida.

Tyla viešpatauja toliau.

— Juk visiems žinoma, kad jokio Dievo nėra.

Gilumoj klasės pasigirsta plonas balselis:

— O mėsos, tai yra?...

KAS PARAŠĖ "EUGENIJŲ ONIEGINĄ"

Maskvos universiteto literatūros fakultete vyksta egzaminai.

— Kas parašė "Eugenijų Onieginą"? — klausia profesorius studentą Ivaną Ivanovičių.

Stud. Ivan Ivanovičius žiūri į profesorių išgąsčio pilnomis akimis ir tyli.

— Kas parašė "Eugenijų Onieginą"? — pakartojo profesorius.

— Kas parašė "Eugenijų Onieginą", to aš nežinau, drauge profesoriau. Tiktai ne aš jį parašiau.

Po egzaminų profesorius išėjo pasivaikščioti ir susitiko su NKVD viršininku.

— Kad gi ir studentai dabar, — sako profesorius. — Štai egzaminavau stud. Ivan Ivanovičių, paklausiau jo kas parašė "Eugenijų Onieginą", tai jis man atsakė: kas parašė — jis nežinąs, bet tiktai ne jis parašęs.

— D-a-a-a — atsakė viršininkas. Atsisveikino ir nuėjo. Po savaitės profesorius vėl sutiko NKVD viršininką.

— Dabar aš jau žinau, kas parašė "Eugenijų Onieginą", — sako viršininkas. — Po trijų dienų apdirbimo Ivan Ivanovičius pats, kalės vaikas, prisipažino tat padaręs...

Tempas

— Kokia tikrumoj tavo brolio žmonos mirties priežastis?

— Matai, ją užmušė pašėlęs gyvenimo tempas. Kai ji tekėjo už mano brolio, ji buvo penkeriais metais už jį jaunesnė. Po penkerių metų ji jau pasidarė dešimt metų už brolį vyresnė. Kas gi gali išlaikyti tokias gyvenimo atmainas.

Nori teisingai

Prieš Murteno kovą šveicarai suklaupė meistis, o jų vadas sušuko:

— Dieve! Jei mūsų priešas teisus, padėk jam! Jei mes esam teisūs, padėk mums. O jei abidvi pusės teisios, tai tik žiūrėk, kaip gerai vyks mušynės.

SUTAUPYSITE
DAUG PINIGŲ
ĮSIGYSITE
GERESNIUS
GARANTUOTUS
NAMŲ REIKMENIS
IŠ PIRMOS
IR SENIAUSIOS
LIETUVIŲ
BENDROVĖS KRAUTUVĖS
KURIAI
40 METŲ VADOVAUJA
PATYRĘ ŽMONĖS.
VISUOMET KREIPKITĖS
Į ERDVIĄ IR PATOGIĄ
LIETUVIŲ BENDROVĖS
KRAUTUVĘ

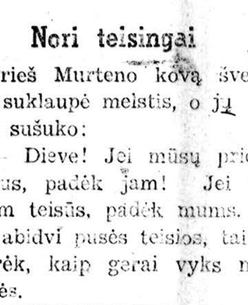

PROGRESS FURNITURE Co.
4181-83 ARCHER AVE.
Telef. LAfayette 3-3171
Brighton Parko Kolonijoje
Rakandai, Refrigeratoriai, Kaural, Plovyklos, Televizijos,
Lengvi išmokėjimai
pritaikomi visiems

KARALIENĖ IR VYRAS

Karių karalienė Viktorija smarkiai susiginčijo su savo vyru princu Albertu. Kai ji, netekusi savitvardos, pradėjo smarkiai šaukti, vyras apleido kambarį ir užsirakino bibliotekoj. Įpykusi karalienė greitai priėjo prie durų ir smarkiai pabeldė šaukdama:

— Aš tau įsakau kuo greičiau atidaryti.

Jokio atsakymo.

Karalienė pasitraukė, bet ne užilgo vėl sugrįžo ir dar smarkiau pabeldė.

— Kas ten? — pasigirdo iš vidaus.

— Anglijos karalienė tau įsako atidaryti duris!

Tyla.

Praėjo kokia pusė valandos ir vėl beldimas į duris, tik šį kartą tylus, švelnus.

— Kas čia?! — piktas balsas iš bibliotekos. — Kas vėl drįsta mane trukdyti?

— Tai tavo žmona, Albertai, — švelnus atsakymas.

Durys tuoj atsidarė.

TELEVIZIJOS
IR RADIJO
APARATŲ TAISYMAS
Sąžiningas ir garantuotas darbas
DARBO VALANDOS: 6 v.v.—10 v.v.
Šeštadieniais: 8 v. ryto — 10 v. vak.
M. RIMKUS, 4119 So. Francisco
Telef. YA. 7-1099

Platinkite "Draugą"

KAS LAIMĖS BŪSIMĄ KARĄ?

Susitiko kartą rusų kareivis amerikietį. Rusas ir sako, kad kapitalistai nori Tarybų Rusiją apsupti ir kad karas yra neišvengiamas. Bet karą laimėsime mes, nes mes turime genialų vadą draugą Staliną, kurio niekas nenugalės, nes jis yra Stalin — plieninis.

— Tai nieko nereiškia, — atsako amerikietis. — Karą laimėsime mes, nes mūsų prezidentas gen. Eisenhauer, kas vokiškai reiškia geležies kalėją. Jei bus reikalas, jis sukals ne tik geležį, bet ir plieną...

Vienas kitą supranta

— Apsidraudžiau nuo gaisro ir nuo potvynio.

— Na, gaisrą, tai suprantu, bet kaip gi pats padarysi potvynį...

DĖMESIO!
Telef. REpublic 7-5803
Kasdien nuo 2 val.
Sekmad. ir šventad. 9—2 v.
ADOMAS VAITKEVIČIUS
ANGLIŲ IR ALYVOS
PARDAVIMAS
Visų rūšių namų apšildymo sistemų įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
* * *
ATLAS FUEL CO. atstovas
4919 So. Paulina St.
PRospect 6-7960

Kiek sutaupysite šiais metais?
Dabar, pradedant naujus metus, laikas užsibrėžti tikslą sutaupyti tam tikrą sumą. Apdraustoje įstaigoje bus nesunku taupyti ir gauti gerus dividendus.
Taupykite asmeniškai arba per paštą
UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1800 So. Halsted Street Chicago 8, Illinois
Telefonas: HAymarket 1-2028
Valandos: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. p. p.

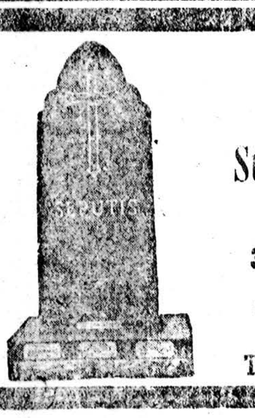

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON
— savininko —
St. Casimir Monument Company
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste
Telef. CEdarcrest 3-6335

VISKO UŽTEKTINAI — TUOJAUS PRISTATOM!
Baldus, šaldytuvus, pečius, skalbiamas mašinas, lovas, matracus, kilimus, radio, televizijos setus, vaikučiams baldus.
Žemos kainos, lengvi išmokėjimai. Turime didelį pasirinkimą

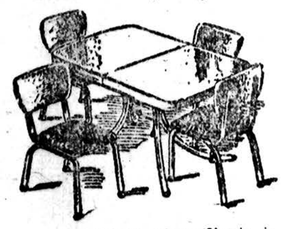

Mes pagaminame baldus ir pagal jūsų užsakymą
ROOSEVELT FURNITURE COMPANY, INC.
Lietuvių krautuvė
2310 W. Roosevelt Road
Tel. SEeley 3-4711
Atidara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30
Atidara sekmadieniais nuo 11 iki 4:30 val. popiet

Pasitarnavo

Valsčiau teisėjas: — Motiejau, esi apkaltintas, kad padėjai Pranui vakarykštėj vagystėj, ar tai tiesa?

— Na, gerbiamas teisėjau, Pranas mano vestuvėse buvo liudininku, tai aš sau ir pagalvojau: paslauga už paslaugą.

NIEKAS PASAULY NEŽŪSTA

— Metai, kuriuos sau moteris atima, neina veltui: prideda savo draugei.

ALBINAS BENIULIS
ATLIEKA PERKRAUSTYMUS
ir įvairių daiktų perkraustymus
Taip pat persiunčiame į užsienį pakietėlius įvairaus maisto
Kreiptis:
2554 SO. HALSTED STREET
Tel. DAnube 6-3245

SIUVAMOS MAŠINOS
ir
RAŠOM. MAŠINĖLES
gaunamos geriausiomis sąlygomis
ARCHER SIUVIMO CENTRE
4170 S. Archer BIshop 7-1045
Perka, taiso, elektrifikuoja

All year — round
INCOME TAX SERVICE
LENARD BLOOM & CO.
2142 So. Pulaski Rd.
Open evenings til 9:30; CR 7-3163

NUO UŽSISENĖJUSIŲ
Skaudančių žaizdų
IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ!
Tie, kurie kenčia nuo SENŲ ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsisenėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą šenų atvirų ir skaudančių žaizdų, uždėkite DEGULO Ointment. Jo gydomos ypatybės palengvina jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jį taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jis taipgi pašalina niežėjimą ligos, vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos, vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perplyšimą tarppirščių. Jis yra tinkamas vartoti nuo džiustančios ir suskilusios odos. Jis yra gera gyduolė visų išviršinių odos ligų. LEGULO Ointment suteiks jum pagalbą nuo nuvargusių, perštamų ir niežinčių kojų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75 ct., $1.25 ir $3.50. Pirkite vaistinėse Chicago ir apylinkėse ir Milwaukee, arba atsiųskite money orderį į —

LEGULO, Department D
5618 W. Eddy St., Chicago 34, Ill.
MUlberry 5-3694

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741-2 ir BIshop 7-9481
4330-34 South California Avenue
Telefonas BIshop 7-9719
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6312 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL.
1410 SO. 50th AVE. CICERO, ILL.
GRovehill 6-0142
HEmlock 4-2644
TOwnhall 3-2109

LIŪDĖSIO VALANDOJ
Šaukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia
REpublic 7-3600 — 7-3601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse: gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

Ambulansų patarnavimas yra teikiamas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.

Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir tuojaus patarnaujam.

STEPONAS G. LACHAWICZ
2314 West 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
10756 S. MICHIGAN AVE. PUllman 5-1270

PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

ALFREDAS VASAITIS-VANCE
1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Telephone YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

ANTANAS M. PHILLIPS

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139

JULIUS LIULEVIČIUS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

LEONARDAS A. EŽERSKIS
1646 WEST 46th STREET Tel. YArds 7-0781

AŽUOLINĖS DURYS

Pirmą premiją laimėjusi novelė

NELĖ MAZALAITĖ

(Tęsinys)

Jis pasiėmė naują kvortą, atsimaukė kepurę ant pakaušio ir susijuokė, nes pro duris įslinko Mateušas Benetis, jo tikras tėvas. Jis tarytum plaukė pažemiu, toks jis atrodė netvirtas, kaip miglos gumulas. Ir labai apšepęs, tokie buvo ūsai, tokie plaukai, toks pat milas ant nugaros — bespalviai. Bet motina pasakodavo, kad jis buvęs gražus jaunas, ir taip meiliai mokėjęs kalbėti, kad ji ne tiktai prisisegusi prie jo kaip kibis, bet ir negalėjusi pykti, kad jo blaivo nemato. Jis taip meiliai ir jai įkalbėjo pirmą stikliuką, o paskui jie abu gėrė.

— Kaip balandėliai, — pasakojo ji, pasakojo tada, kai jau gerai įtraukdavo ir po to, kaip ji dainuodavo "Du balandžiai klane gėrė, begerdami sudūmojo". Kaip du balandžiai jie įsikabindavo į pakaušius vienas kitam retkarčiais, nes stiga ją apimdavo karingas jausmas, tą nedidelę moterėlę, ji pradėdavo priekaištauti vyrui už jaunas dieneles, už gėrimą, už tai, kad ją nuvedė tokiais keliais, už tai, kad jų vieninteli sūnus jau girtas gimė — ji šaukė gargančiu balsu — girti kūmai į krikštą vežė, girti kaimynai baliavojo. O paskui ji vėlei žiūrėjo švelniai į savo vyrą — glostė jo plaukus ir dainavo: "Du balandžiai".

Sūnų ėmė tik juokas dėl tų peštynių, — taip jis sakė; jeigu kas nors matė tai — jis suimdavo juos, savo mažiukus, kvatojo jis, ir nunešdavo į kitą trobos pusę, atskirai vieną nuo kito, kol praeidavo pyktis. Bet jis žinojo, ko nesakė niekam, kad jį ėmė gėda kiekvieną tokį kartą, kai jie pešėsi, kiekvieną kartą, kai jo motina pasigerdavo.

Dabar, pamatęs tėvą įeinant, jis pradžiugo; jie abudu yra vienoje pusėje upės, kaip ir pridera, tėvas ir sūnus susitiko karčiamoje, kiti, bailūs kaip zuikiai, nubėgo namo, ir jeigu geria, tai tiktai pasislėpę.

— Eikšen, tėva., — sako jis ir apkabina senio pečius, ir staiga jam yra graudu: nesigaili jie vienas kito, nei patys savęs, kaip pasakytų kunigėlis, bet jis pila tėvui burnelę, ir atsisuka į Jankelį:

— Žiūrėk, parka, kad nepritrūktų! —

— Nepritruks, — sako meilingai karčiamininkas, ir staiga Juozapas Benetis pagalvoja: — Kaip jis gali čia kentėti, mes jį barame ir niekiname, o jis tik šypsosi ir lankstosi, žeminasi prieš mužikus, lyg prieš kokius grafus. Paspirtum tokiam ir kita ranka pirktum kvortą — nė nusučiaudės. — Jis žiūri į Jankelio peisuotą nuolankų veidą ir sako:

— Kur Mauškis? —

— Rygoje,—atsako karčiamininkas.

— Kur Leibė? — sako Juozapas Benetis, ir atsako karčiamininkas:

— Rygoje. —

— Ar jau tavo vaikai taip anksti užsimanė savas karčiamas atidaryti? — klausinėja Juozapas Benetis, ir atsakinėja Jankelis karčiamininkas:

— Karčiamą? Kam jiems karčiamą? Mokslus eina. —

— Ar priima karčiamininko vaikus į rabinus? — sako garsiai Juozapas Benetis, o kitoje stalo pusėje Jankelis karčiamininkas sako išdidžiai:

— Mauškė bus daktaras. Lei belė bus aptiekorius. —

— Veizėkit! — sako Juozapas Benetis — ir linksmai juokiasi. — Gerai, tėvai, kad tu manęs neleidai į mokslus, kaip mes būtume padėję Jankelio vaikams? —

— Gerai, — sako tėvas, ir abu juokiasi, o paskui staiga sūnus sako:

— Važiuojame namo! — Tėvas dar nenorėtų, tačiau sūnus nežiūri, jis taip stipriai suima senio alkūnę, kad tas tiktai plaukia pažeme, ir nieku nesirūpina. Jis iš viso neturi rūpesčių, tas Mateušas Benetis. Nėra tokių tarpų, kad kas galvą suktų: kai išsiblaivo, tai taip puola prie darbų, jog tik viskas sukasi ir laksto, taip jis paveja visus pavėlavimus, ir galutinai nenusigyveno. Panašiai daro ir sūnus — su tuo puolimu prie darbo, tačiau jis yra toks stiprus, kad nugėręs neilsi, nepagirioja, o daro kas reikia — ir net truputį atkėlė ūkį. Kartais jį suima pasiutimas, kad viršum išdžiūvusio šieno ar rugių plaukinėja debesys, ir jis vienomis rankomis negali persiplėšti, nes tėvas guli tuo metu ir saldžiai murma girtame sapne. Jis galėtų primušti senį, galėtų supurtyti ir įkišt į prūdą išsipagirioti, bet tiktai žiūri į jį, tokį mažą, apšepusį, ir galvoja nuolaidžiai: Tai tėvas, ir negali pykti.

Taigi, dabar jis juokiasi, kai tėvas šalimais zulinasi ir priekaištauja, jog peranksti išvažiavo iš miestelio, jis galvoja: pats laikas jiems visai pailsėti, mano seniams laikas, kad turėčiau padėjėją, pats laikas atsivesti Anę. Jis galvojo: — Nėra ko laukti, kol pasistatysiu naujas trobas. Kodėl mes abu negalime pagyventi senojoje ir jau abu eiti į naują? Pats laikas prieš adventą paduoti užsakus.

Ir kai jie važiavo pro Rutės kiemą ir švietė viduje žiburys, jam pasidarė šilta, lyg prie širdies degė žvakė. Nebuvo matyti mergaitės lange, tačiau jis vistiek regėjo, nes niekuomet ir nebuvo minutės, kada neturėtų jos savyje.

Ir visur kaime degė šviesos, ir pro langus lingavosi galvos — visi vyrai buvo namuose šį šventvakarį — ir jis susijuokė, gal būt, jie skaitė knygeles apie blaivystės brostvą. Ir jį ėmė toks noras pereiti per trobas su kvortine ir stikline ir užgerti: — Sveikas kaimyne, — ir matyti, kaip jie abejoja, spardosi, bet paskui paima stiklą. Tačiau tuojau pasakė sau: — Praeis jiems ir taip tas šventumas.

Praėjo, tačiau ne visiems. Ėjo kalbos, jog kai kurie vyrai ruošėsi išpažinties iš viso amžiaus, jog žadėjo sudėti bažnyčioje priesaiką nebegerti — tačiau niekas neskelbė, kas paveikė — klebonas, kunigėlio neaiškus pamokslas ar aniedu išvežti kalėti.

Benečių troboje iš to juokėsi, o Juozapas pyko, tačiau dabar jis nenorėjo prasidėti su vyrais, atsukti juos atgal: jis tikėjosi, jog jų intencijos gali ir būti tokios, bet papratimas bus stipresnis. Jis pasiliko sau juoką, palaukti, kai kris atgal į tas pačias vėžes — taip tada pasijuokti. Dabar jo visą širdį buvo suėmęs nusprendimas atsivesti žmoną, kurios buvo laukęs mažiausia šešerius metus. Niekas netikėjo, kai jis gražiausias parapijoje, daugelio merginų laukiamas vyras, metų metais į užsiminimus ir tiesioginius piršliavimus sakė: — Auginu sau mergelę. — Bet tai buvo nejuokas, kai jis vieną kartą pasižiūrėjo į jauniklę Rutės Anę ir staiga pasakė sau: — Užsiauginsiu šitą: — Ir taip jam buvo tas tikra, kad pro savo mintį nematė jokios kitos merginos, ar jos juokėsi, ar kalbino. Ji nežinojo, kad jam auga nuo savo keturiolikos metų, ta tokia plonytė ir paprasta mergikė. Iš tikro, jeigu kas būtų žinojęs jo ketinimus, taip ir nebaigtų stebėtis kodėl? Nė ji geriausia dainininkė, nė šauniausia darbininkė, ji ir po silpno pjovėjo vos parinko rugius, ir lengvi naščiai jai pečius palenkdavo, ir kalbėdavo taip sau, be kokių išminčių ar dygumo, bet ji buvo ta, ir viskas.

Jis nieko nesakė jai, kartais jis bijojo, jog ir kitas gali užsimanyti jos — ir buvo pasiruošęs užmušti tokį. Tačiau, ką reikėjo daryti, jeigu ji pati kitą pasirinktų? To jis iš viso bijojo galvoti. Bet ji, matyti, taipgi buvo pasakius sau: — Tas, — nes jos akys nuolatos krypo į tą pusę. Ir talkose ji dailiai raudo, kai jis pasiimdavo darbą netoli jos, ir jie buvo keliavę į bažnyčią drauge, ir jis užeidavo į jos kiemą, nors Rutės buvo patys kraštiniai ir jokie kaimyniniai reikalai negalėjo pateisinti tokių ateidinėjimų. Ne, niekas nedraudė ir nesipiktino — jų žemės buvo vienodos, Rutės augino kelis vaikus, o Juozapas Benetis buvo vienturtis, pagaliau, tai ne toks vyras, kad jį paniekintum. Tačiau jis nebuvo dar taręs paties svarbiausio, iki štai praeitą sekmadienį jis pajuto: laikas.

Laikas. Ji buvo dviejų dešimtų. Beaugindamas ją, jis suskaičiavo dvidešimt aštuonerių. Jie tiko sudaryti porą, kaip reikiant, taip jis dėstė pats sau, šeštadienio vakarą traukdamas ton pusėn. Jis užėjo, tartum, šiaip sau, kaip neretai, bet ras kokį tarpelį sumesti žodį su ja viena, gal ji išleis jį kieman išeinant, kaip kartais ji padarydavo, kartais pats tėvas ar motina nuolaidžiai tardavo: — Išleisk svetį, kad durų neužrištų. — Jis pasakys, juk eisi už manęs? —. Tik po to jau atsiųs piršlius, kaip pridera.

Žinoma, jis žinojo, kitaip ne bus — ji laukė, gal jai net pra ilgo belaukiant, bet reikėjo iš girsti kirvį nukertant — jos pačios pažadą. Kas gi matė, kad jis siųstų piršlius ir būtų atmestas? Jis net nuraudo spalio vakaro tamsoje, taip pagalvojęs.

Tačiau tenai nesėdėjo viena jų šeimyna — pilna vyrų troboje. Teisybė, ten mėgo užeiti žmonės, nes Rutės buvo iš tų gero vardo šeimynų, su kuriais gali didžiuotis esąs bi-

— Aš? — pasakė jis ir atmetė galvą su didele puikybe. — Niekuomet. Aš noriu gerti ir geriu, ir niekam kitam tas nekaštuoja. Kam aš turiu žadėti, ko negaliu ir nenoriu? Kad paskui atkritus mane varinėtų keliais aplink bažnyčią, su tuščia bonka ant sprando? Kad klūpočiau bažnyčioje su čerka dantyse? Tai ne man! Aš tiktai sulauksiu to laiko, kai matysiu jus taip baudžiamus už grįžimą karčiamon. — čiulystėje, jie ir su kunigais padraugaudavo, nes tėvas prie bažnyčios buvo artimas. Užtat jie ir prie blaiviųjų priklausė ir iš savo namų visiškai išvijo nedorą gėrimą. Bet senis Rutė nestovėjo su kuolu ant kaimynų sprando — jis tik gerašir-diškai tardavo: — Palaukime, ateis visi į vieną avinyčią. — Jis ir dabar nemaišė savo balso, kai keli vyresni tarėsi.

— Tai bus teisybė buvusi,— iš karto suprato Juozapas Benetis, — kad žmonės atsivertė ir paklausė kunigų. — Taigi vyrai pasakojosi, jog jaunasis kunigas, visas nušvitęs, kai pora jų buvę nuėję pakalbėti. Jis pasakęs, jog niekuomet nevėlu, ir jie neturį gėdytis, jie gi žino, kad gražiausios evangelijos yra apie paklydusią avelę ir apie sūnų palaidūną. — Bus nepaprasta šventė, — kalbėjęs kunigėlis, ir pats atlaikysiąs iškilmingas mišias tą dieną, kai jie prisieks. Ir nesvarbu, jeigu dar nevisas kaimas pasiryžęs — ateis laikas, visi pamatys šviesą.

— Taigi, ateis laikas, — įsikišo ir Juozapas Benetis, ir visi sukluso, jam visuomet prasiskirdavo kelias, ar kai jis norėjo praeiti, ar prabilti.

— Mes ir manome, kad pats prisidėsi, — pasakė Vindašius, ir visi buvo tylomis pradžiugę, tikrai, reikėjo, kad Juozapas Benetis eitų, tuomet niekas nebūtų atsilikęs.

(Bus daugiau)

Gražioje Lietuvoje

Grandmaisono knyga

Amerikoje pasirodė vertimas gilaus teologo ir gabaus psicho logo Leonce de Grandmaison "We and the Holy Spirit". Autorius sprendžia kasdienes religingojo žmogaus problemas: kaip pasilikti pasaulyje, gyvenant ne šio pasaulio idealais, kaip sujungti išorinę laisvę su vidine priklausomybe Šv. Dvasiai, kaip būti žmogumi kontemplacijos, nuolat jungiantis su Dievu, ir kaip išlikti žmogumi akcijos — priklausant visiems? Tuos ir kitus religinio gyvenimo klausimus Grandmaison dėstė konferencijose savo įsteigtoje mažoje draugijėlėje, iš kurių ir išaugo šis veikalas. Jį anglų kalba išleido "Fides", kurio direkcijoje dirba ir lietuvis J. Vilimas.

Šimtas žmonų

Rebecca Reyher iš katalikių misionierių pranešimo, kurs buvo išspausdintas "The New York Times", sužinojo kokius žiaurumus patyrė viena Britų Vakarų Afrikos mergaitė, kuri nenorėjo tapti viena iš daugelio įtakingo asmens žmonų. Rašytoja Reyher, gavusi atitinkamus Jungt. Tautų įstaigos raštus, nuvyko į Kamerūną, dvi savaites buvo poligamiš kos genties karaliaus Fon rūmuose. Lošdama su juo kortomis, lakuodama jam nagus ji turėjo progos išklausinėti jai rūpimus dalykus ir parašė kny gą apie poligamijos žalą moterims ir vyrams; veikalas pavadintas "The Fon and His Hundred Wives".

Naujos laboratorijos

Net 30 naujų modernių laboratorijų, iš kurių daugelis yra pakilios, amfiteatro tipo, yra įrengta naujuose gamtamokslio ir patiriamųjų mokslų rūmuose Notre Dame universitete. Rūmai kainavo du su puse milionų dolerių. Juose darbas prasideda su šio pavasario semestru.

Kazys Binkis

Aguonėlės

UGNIASPALVĖS aguonėlės
Po rugius visur liepsnojas,
Lyg išklydę rojaus vėlės,
Ugniaspalvės aguonėlės...
Visas kraštas — vienos gėlės!
Ar čia žemė, ar čia rojus? —
Ugniaspalvės aguonėlės —
Tik liepsnojas, tik liepsnojas...

Rugiagėlės

VIEN tik mėlyna akyse!
Žemėj, ore ir danguj
Daugiau nieko nebmatysi, —
Vien tik mėlyna akyse.
Užsimerksi, pamąstysi,
Nusijuoksi... O paskui —
Vien tik mėlyna akyse,
Žemėj, ore ir danguj.

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Keletas lietuvių** Romoje šiemet ruošiasi padaryti doktoratus: kun. Zenonas Smilgevičius rašo disertaciją filosofijos srityje — apie socialinį klausimą komunizmo teorijoje; kun. Juozas Grabys rašo disertaciją iš moralinės teologijos ir kun. Juozas Jankauskas taip pat ra šo disertaciją iš moralinės teologijos.

● **Arkiv. J. Skvirecko** 80 m. amžiaus sukaktis pripuola šiemet, rugsėjo mėn. 18 dieną. Ta proga ruošiama monografija apie šį nusipelnusį Šv. Rašto vertėją į lietuvių kalbą ir pirmąjį Lietuvos metropolitą. Knyga išeis Romoje šios vasaros pabaigoje.

● **A. Merkelis** rašo knygą apie Vydūną. Tam darbui jam reikalingas Vydūno veikalas "Sieben Hundert Jahre deutsch —litauischer Beziehungen". Jei kas tą veikalą turėtų, prašomas jam pasiųsti adresu 49 Van Nostrand ave., Great Neck, N. Y.

● **O. Šimaitė,** buvusi Vilniaus Universiteto bibliotekininkė, iš Prancūzijos išvyko į Izraelio valstybę. Ji ten mano pagyventi keletą mėnesių, o jei bus palankios aplinkybės, gal ir pastoviai ten apsigyvens.

● **Santarvė** — tokiu pavadinimu žurnalą pradėjo Londone leisti Lietuvių Rezistencinės Santarvės Informacijos Biuras. Redaktorius — F. Neveravičius, redakcijos kolektyvas — dr. A. Greimas, K. Drunga, B. Raila, H. Žemelis, S. Žymantas.

● **Dr. V. Dambrava** išrinktas pirmininku Pavergtų Tautų Žurnalistų Sąjungos Amerikoje. Į sąjungą jeina vienuolikos tautų žurnalistai. Jie planuoja pradėti leisti savo biuletenį.

● **P. Abelkis,** neseniai išleidęs romaną "Žemaičių krikštas", paskutiniu laikotarpiu susirgo, gydosi namuose, negalėdamas atsidėti naujiems kūrybiniams planams.

● **Dail. Pacevičienė** su dukterimi Irena Pacevičiūte, irgi dailininke, gyvena Romoje ir, nežiūrint nemažų materialinių sunkumų, daug kuria ir piešia.

● **Dr. Zenonas Ivinskis** toliau sėkmingai renka istorinę medžiagą Romos archyvuose. Gali jo planus sukliudyti kvietimas į darbą prie Amerikos Balso radijo Muenchene.

● **Martinas Lacitis** vadovauja Klaipėdos lietuvių chorui Chicagoje; šiuo metu choras daugiausiai tesireiškia bažnytinėmis giesmėmis.

● **J. Kėkštas** darbuojasi prie spaudai ruošiamo antro "Literatūros Laiškų" numerio, kurs taipgi leidžiamas Argentinoje.

● **Argentinos Lietuvių Balsas išleido** 1953 metų kalendorių, su gausiomis informacijomis, turintį 64 puslapius.

● **Br. Zumerio** istorinė studija "Tylinti tauta" išleista Australijoje.

● **Muz. S. Užpolevičius** vadovauja lietuvių chorui Paryžiuje.

● **"Patria"** leidžia J. Savickio apysakas "Sapnas".

Žmogus ir masė

Amerikiečiai, G. Fraserio ver time, išleido filosofo Gabrieliaus Marcel veikalą "Man Against Mass Society". Katalikiškojo egzistencializmo filosofas G. Marcel šiame kūriny je svarsto moderniojo pasaulio pavojus, parodydamas nemažo susirūpinimo dėl pavojaus įvairiomis moralinėms kultūrinėms vertybėms. Jei žmogus galės išsigelbėti iš nužmoginimo, iš paskendimo nemąstančioje masėje, tai tik suprasdamas, kad vienintelis tikras ryšys žmogaus su žmogumi yra tas, kurs žmogų riša su Tuo, Kurs prašoksta žmogų,— tobulas ryšys antgamtinės meilės.

"Rankų" nuospaudos uolose.

Mokslininkus stebino uolose, sukietėjusioje žemėje, kaikurio se vietose randamos atspaudos, panašios į žmogaus rankų. Jos paeina iš labai tolimos senovės. Po ilgų ir kruopščiu tyrinėjimų mokslininkas dr. Peabody priėjo išvadą, kad tos atspaudos yra ropuolių gyvių, kurių, tačiau, kaulų liekanų dar nėra surasta.

Rusės atsiminimai

Iš spaudos išėjo atsiminimai rusės Irinos Gorainov, pavadinti "God's Wayfarer". Čia ji aprašo savo įsijungimą į katalikų Bažnyčią ir savo kelionę į Romą, kada pėsčia ji išvyko turėdama kišeniuje tik rožančių ir tuščią piniginę.

Aktoriai pagerbė

Buvęs aktorius, o dabar vienuolis, kunigas Genesius Plimmer, T.O.R., visam amžiui išrinktas Katalikų Aktorių Sąjungos nariu. Be kitų, šį nutarimą pasirašė ir Bing Crosby.

Šekspyras ir katalikybė

Vokiečių mokslininkas H. Wentersdorf buvo išleidęs studiją apie Šekspyro pasaulėžiūrą. Dabar tas veikalas išėjo amerikiečių vertime, pavadintas "Shakespeare and Catholicism". Kruopščiai surinkę duo menis, literatūros istorikai prieina nuomonės, kad Šekspyras buvo katalikas, bet persekiojimo metu savo priklausymą katalikybei laikė paslaptyje.

Dažai, prie kurių nieks nelips

Du Pont bendrovė paruošė fluorokarboninius dažus, prie kurių niekas nelimpa. Jų kaina dabar — $75 už galioną. Jais nuteptoje keptuvėje nebereikės dėti riebalų kepant, kepsnys — neprilips. Tik tuos dažus galima uždėti ant daiktų 750 laipsnių karštyje, bet fabrikai tai galės padaryti.

Vienos filosofės tragedija

JAVse nemažo dėmesio atkreipia knyga "Edith Stein", parašyta seserš Teresės iš Šv. Dvasios. Knygoje aprašomas gyvenimas gilaus išsimokslinimo žydės mintytojas Editos Stein, kuri atsivertė į katalikybę, įstojo į vienuolyną ir, žydų persekiojimo metu, buvo sunaikinta nacių koncentracijos stovyklose.

Dantys ir... seilės

Indianos Universiteto dentisterijos mokyklos profesorius dr. R. McDonald nustatė, kad kuo daugiau būna seilių žmogaus burnoje, tuo mažiau genda dantys.

Išmatuoja dūmus

Prof. H. Thacher nustatė, kad trumpomis bangomis, kokios naudojamos televizijoje, galima išmatuoti kiek yra dūmų ore.